דער קאנאדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 216 Dufferin Avenue.

Vol. III. No. 42. Winnipeg, Thursday, December 5th, 1912. — ווינּיפּעג, דאנערשטאג, כ"ה כסלו, תרע"ג.

די פּלאַטפּאָרמע פון מר. א. סקאַליטער.

דורך מר. ב. שראגע און מר. ה. וויידמאן איז נאמינירט געווארען דער אידישער קאנדידאט פאר אלסרמען מר. א. סקאליטער. און שוין די מינוט ווען מר. סקאליטער איז נאמינירט געווארען האט ער אויסגעארבייט א פלאטפארמע פאר וועלכער ער וועט קעמפּפען און זעהן דורכפיהרען אין זיין משך.

די פלאטפארמע וועלכע די לעזער וועלען געפינען אויף דער 7טער פּיידזש אויף'ן ערשטען קאלום איז מיט פאדערונגען בלויז פאר דער נארד ענד. דער אידישער אלדערמען האט פערשטאנען אז פאר אלגעמיינע נוצען פון שטאדט זיינען פאראן אין סיטי האל גענוג אויפפּאסער, פאר דער נארד ענד אבער האט קיין איינער פון זיי קיין גוט ווארט. יעדער רעפּרעזענטאנט האט אין זינען זיין דיסטריקט, זיין ווארד וואס האט איהם ערוועהלט. מר. סקאליטער וועט זיין דער איינציגער וואס וועט קעמפּפען פאר פאדערונגען לטובת דער נארד ענד

די אידען פון דער נארד ענד דארפען אלזא אצינד זעהן אז מר. סקאליטער זאל ערוועהלט ווערען, אום ער זאל האבען די מעגליכקייט צו שאפען פאר אונז דאס אן וועלכען מיר נויטיגען זיך.

שטייער געזאַמעלט.

דער סך הכל פון די געלדער וואס די שטאדט האט צונויפגעזאמעלט אין פארלויף פון מאנאט נאוועמבער פאר שטייער האט דערגרייכט די סומע פון 2362188 דאלער מיט 70 סענט. דאס איז די גרעסטע סומע וואס שטאדט האט ווען צונויפגעזאמעלט פאר איין מאנאט. די יעניגע בירגער וועלכע האבען איינגעצאלט זייער שטייער ביז'ן 18טען נאוועמבער האבען געקראגען א דיסקאנט פון 2 פראצענט, און די וועלכע האבען אריינגעבראכט זייערע געלדער פון דעם 18טען נאוועמבער ביז'ן 3טען דעצעמבער האבען געקראגען א דיסקאט פון 1 פראצענט.

די באארד אף קאנטראל וועלכע האט ניט ערווארטעט צונויפזאמלען מעהר פון צוויי מיליאן דאלער איז שטארק צופרידען פון די גלענצענדע רעזולטאטען. אין אלגעמיין ווערט דיזער פאקט פעררעכענט אלס א בעוויז אז די בירגער זיינען אין ניט קיין שלעכטען פינאנציעלען צושטאנד.

דער גוט בעוואוסטער רעדנער סיג ליווינגסטן פון בלומענגטאן, איל. קומט דעם 8טען דעצעמבער קיין וויניפעג, וואו ער וועט ריידען דעמזעלבען אבענד

„דריי סענט" רייט אַן ערפאָלג.

אז דער „דריי סענט פאר א קילאוואט עלעקטרישע בעלייכטונג" פראיעקט האט געבראכט דעם גרעסטען ערפאלג פאר'ן שטאדטישען עלעקטריק פלענט איז יעצט א פאקט וואס מען קען ניט אבלייקענען. פאר'ן לעצטען מאנאט האט די שטאדט געלייזט פאר עלעקטרישע קראפט 38,250 דאלאר. פערשיעדענע הוצאות ווי אויסהאלטען דעם פלענט און דאס פראצענט פון קאפּיטאל אקאונט א. ד. ג. בעטרעפט 36,875 דאלאר מיט 58 סענט. אויף אזא אופן האט דער פלענט פאר'ן לעצטען מאנאט אריינגעטראגען ריוח 1,374 דאלאר מיט 42 סענט.

מר. א. גלאסקא, דער אויפפאסער פון סיטי לייהט און פּאוער דעפּארטמענט האט ערקלעהרט אז דער פּראפיט פאר'ן קומענדען מאנאט וועט זיין ביי צעהן טויזענד דאלאר.

ביי די היגע „בני ברית" אין מאניטאבא האל, פּארטיידזש עוועניו.

די „בני ברית" לאדען איין יעדען צו קומען און הערען דיזען אינטערעסאנטען רעדנער און לעקטשורער.

אַ מיליאָן אויף פּייווינג

דער שטאדט אינזשיניער אף קאנסטראקשאן האט דיזע וואך דערלאנגט צו דער באָרד אף קאנטראל א בעריכט פון זיין ארבייט פאר דיזען יאהר, פון וואס עס איז צו זעהן אז א סקוויער יארד פּייוומענט האט דער שטאדט געקאסט מיט צעהן סענט בילינער איידער פארינגעס יאהר.

די שטאדט האט פאר'ן לעצטען סיזאן אויסגעגעבען א מיליאן דאלאר אויף פּייווינג, סיוערס, סיידוואקס א.ד.ג.

גנבות אין עדמאָנטאָן.

אין עדמאנטאן, אלבערטא איז יעצט צו בעאבאכטען אן אמת'ן קארניוואל פון גנבה. עס האט זיך אנגעהויבען מיט א גרויסער גנבה פון סי ען אר סייף לעצטען דאנערשטאג און פון דאמאלס אן ווערט ער ניט נור שוואכער, נור פערקעהרט. ער ווערט שטארקער. די גנבים רייסען זיך אריין אין סטארס, שטעלען אב מענשען אין די גאסען און בערויבען זיי. פיעלע פון די גנבים האבען ביי זיך ביקסען מיט וועלכען זיי שרעקען זייערע קרבנות און די פּאליציי איז צו שוואך צו בעקעמפּפען די גנבות.

דיא קאַנדידאַטען פאר שטאָדטישע עמטער

דזשיימס ג. הארווי און ט. ר. דיקאן — פאר מעיאר; טש. מידווינטער, וו. ג. דאגלאס, א. ל. מעקליין, דזש. וו. קאקבארן, וו. א. מעקארטהור, ט. וויילסאן — פאר קאנטראלערס; פאר אלדערמאן אין ווארד 1 — ר. מעקדאנאלד, ווארד 2 — ג. ר. גראו, ווארד 3 — ה. גריי, ווארד 4 — וו. ר. מילטאן, און וו. ה. הופּ, אין ווארד 5 (נארד ענד) אלטער סקאליטער, וו. ב. סמיטה, ט. פּיירביירן, ט. ד. פערליי, ר. א. ריג און דזש. ג. קימעל, ווארד 6 — דזש. ג. מונרא, ווארד 7 — וו. דזש. לאנג און ג. נ. האים; פאר סקוהל טראסטי ווארד 1 — ר. בוריט און וו. בולמאן, ווארד 2 — דזש. דוגלאס, — 3 ד. סינקלייר, — 4 ג. א. ליסטער, 5 — דזש. א. מעקירטשער, ווארד 6 ר. ר. נאקס, ווארד 7 א. ה. בראון א ן ר. ט. הענדערסאן.

דייטשלאנד וועט בעשיצען די אידען אין סאלאניקי.

די דייטשע רעגיערונג האט זיך אונטערנומען צו בעשיצען די הילפלאזע אידען אין סאלאניקי געגען ווייטערע פּאגראמען פון די גריכישע סאלדאטען.

זעהר וויכטיגע נייעס.

א קאר פרישע אייער אנגעקומען צו

ב. ראבינסאן און זאהן

אין 292½ סעלקירק עוו. — פאהן סט. דזשאן 2445

וואו זיי וועלען פערקויפט ווערען צו דער אינערהערטער פרייז פון 29 סענט ביז 30 אין האלסייל

יעדער קאסטומער קען קויפען פון 1 ביז 100 קאסטען אייער.

מיר גאראנטירען פאר דער גוטסקייט און פרישקייט פון יעדער איי.

B. ROBINSON & SON

2921-2 Selkirk ave. — Phone St. John 2445

ספּעשיל נאטיס צו שניידערס און פאריערס.

איך האב גראד יעצט א פיינעם אסארטמענט פון פערזיען לאמסקינס וועלכע איך האב זעלבסט אימפּארטירט דירעקט פון יוראפ. דאס איז דארט פאר מיר געקויפט געווארען פאר באר קעש ביי מיינע אגענטען און איך קען דאדורך זיי פערקויפען אויף דער קלענסטער פרייז וואס נור מעגליך.

אויך האב איך די פיינסטע קוואליטי סילקינס וואס די וועלט פראדוצירט. אויך מינקס און מאסקראט לייגינגס און א פיינעם אסארטמענט אטערסקינס פאר מענס קאלערס. איך בעט צו קומען זעהן מיין סטאק.

אויך פערגעסט ניט דאס איך בין איינער פון די גרעסטע קויפערס און עקספּארטערס אין רויהע פארס אין קענעדא. איך צאהל די העכסטע פרייזען פאר קליינע אדער גרויסע קוואנטיטיס. שרייבט אדער קומט צו

R. S. ROBINSON

171 James Street, East, 2-nd Flat. Phone Main 2311 Res. Phone Main 4874

Established 1883, My 30th Year in Business — Winnipeg, Man.

ביזי בי דזשועלערי סטאָר

מאקס סטיימאן, פּראפּ.

האט א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי יוראפּעאישע וואנד זייגערס, דיימאנטענע רינגען א. ד. ג. צו מעסיגע פרייזען

658 מיין סטריט.

פהאן געררי 3024 און געררי 1110

א וואטש מייקער געפאדערט

גוטע געלעגענהייט און גוטע וויידזשעס פאר'ן ריכטיגען מאן.

זיך ווענדען אין דער

ביזי בי דזשועלערי סטאר, 658 מיין

נ. סגל'ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז. טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עוועניו.

זעהט אטרובין'ס אדוו. אויף פּיידזש 2.

DR. HERBERT M. ROSENBERG

Osteopathic Physician and Electro Therapeutist

Room 9---10, 602 Main Street — Phone Garry 2476

ספּעציאליסט אין אלע פארמעס פון מאגען קראנקהייטען. ווי פערשטאפּונג, מאגען קאטאר, דיספּעפּסיע, קידני טראבעל, געלעהמטע — פּאראליזירטע, — רהומאטיזם, ניראלגיע, ניוראסטעניע, אלערליי נערווען קראנקהייטען, אבגעשוואכטע מענער קראפט, אסטמא, קאטאר, בלוט קראנקהייטען, הארץ קראנקהייטען, קאפּ שמערצען, כראנישע מערידען, הורינארי דיסארדערס, אלערליי הויט קראנקהייטען.

פרויען קראנקהייטען, אלערליי טראבעלס, לעבער קראנקהייטען, קינדערלאזע און אסך אנדערע קראנקהייטען. איך הייל די וואס האבען האר אויף'ן פנים און גאראנטיר אז זיי וועלען מעהר ניט וואקסען אהן קיין מעדיצין און אהן אפּעראציאנען, ביי מעדיקאל עלעקטריסיטי, עקס שטראהלען און ביי אסטעאפּאטיק מעטהאדע. מיין פּלאץ איז מאדערן איינגעפּיקסט מיט די נייעסטע אפּאראטען וואס ווערען געברויכט אין די גרעסטע האספּיטאלס פון יוראפּ און אמעריקא. מיינע 5 יאהר עקספּירענס ניט מיר גענוג גאראנטיע צו קורירען אייערע קראנקהייט.

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 1 אוהר מארגענס, פון 2 ביז 5 אוהר ביי טאג און פון 6 ביז 9 אוהר אבענד און אויך ביי ספּעשיל אפּאינטמענטס. קאונטרי לייט וואס ווילען מיך זעהן אין שטאדט, אדער אין קאנטרי, קענען מיך קריגען ביי ספּעשיל ארענדזשמענטס.

איב איהר ווילט זיין געזונד

דאן האט איהר איין ברירה:

נעהט עסען אין

פאַלאַק'ס רעסטאָראַנט

55 מארטהא סטריט

פהאן מיין 8451

עסען צו יעדער צייט. פרישע, געזונדע שפּייז. מיל טיקעטס $5.50 פיר 21 מילס רומס פאר געסט און באָרדער. (523

וידבר אל העצים והגחלים

אז איהר שמועסט וועגען האלץ און קוילען, פערגעסט ניט אז

ש. פרענקעל'ס

פּלאץ פאר האלץ און קוילען איז אין

335 דאפרין עוועניו

פהאן סט. דזשאהן 355

זעהר וויכטיגע נייעס

פיר ווינּיפּעגער אידישער בעפעלקערונג

פענסאָן און שיללער

מאכען בעקאנט אז מיר שטעהען יעצט אין פערבינדונג מיט אלע גרעסטע לאיערס אין יוראפּ, ווי אויך מיט די רוסישע און עסטרייכ'ישע קאנסולאטען און מיר קענען מאכען אלע אויסלענדישע געזעצליבע פּאפּירען, ווי אויך פּאספּארטען א. ד. ג. צום שנעלסטען און בילינסטען.

פענסאָן און שיללער

854 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאהן 162

EST. 1879

ALLOWAY & CHAMPION

אַלאָוועי און טשעמפּיאָן — בענקערס און בראָקערס

מיר פערקויפען שיפסקארטען פון אלדקאנטרי פיר אלע פּארטען אויף אלע ליינס. אויב איהר ווילט אז אייערע פריינד זאלען קומען דירעקט און ניט דארפען בייטען די שיפען, קענען מיר פערקויפען טיקעטס פון דער „רוסיש אמעריקאן ליין" וואס געהט פון ליבוי ביז האליפאקס. אויב איהר האט ניט גענוג געלד צו בעצאהלען פאר אייערע טיקעט דאן זעהט זיך מיט אונז. מיר שיקען געלד קיין רוסלאנד און עסטרייך. מיר בייטען אויך אויס געלד און צאהלען די העכסטע פרייז פאר רוסיש געלד. מיר האבען א דזשענעראל באנק ביזנעס. מיר רעדען אידיש

אפען פון 9 ביז 7 טעגליך און פון 9 ביז 9 אום שבת.

AC · 362 & 667 MAIN STREET · AC

בריעף צום רעדאקטאר.

1.

וועגען שטיצע פאר די אידען אין טערקיי.

ווערטהע רעדאקציאן פון „איד׳

איך רעכען אז איהר וועט ניט ענטזאגען א שטיקעל פלאץ אין אייער צייטונג פאר פאלגענדע צייללען:

כאטש איך בין א אידיש שפרעכענדער אסימילאטאר (דאס הייסט פון דעם שטאנדפונקט פון א סאציאליסטיש שפרעכענדען נאציאנאליסטישען ווארט שפיעל), פונדעסטוועגען אינטערעסיר איך זיך מיט אלעם וואס עס קומט פאר אין דער אידישער וועלט. אט לעז איך צום ביישפיעל אין אן ענגליש אידישער צייטונג אן אפיעל פון דעם נויארקער פרענטש פון „אליאנס איזראעליט׳ פאר שטיצע פאר די ליידענדע אידען אין טערקיי.

די אידען אין טערקיי האט זיך אין די בעסטע צייטען געלעבט ניט זעהר יום טוב׳דיג, אם ווענינגסטענס די אידישע פאלקס מאסען, ניט פשיטא שוין יעצט, אין מלחמה צייט, א צייט ווען די מחמד׳אנער און קריסטען פיהרען אן א דעבאטע מיט קאנאנען איבער „מענשליכקייט׳ און „רעליגיאן׳... פערשטעהט זיך אז אין אזא צייט איז די לאגע גאר א מורא׳דיגע: פאגראמען, פערוויסטונג און קראנקהייט זיינען די טאג טעגליכע עראייגניסע אין דעם לעבען פון אונזערע דארטיגע ברידער. (פערביינגעהענדיג לאמיר שוין דערמאהנען די לעזער אז ערשט ניט לאנג האבען די גריכישע באיאנעטען ציוויליזירער געציינט די אידען פון סאלאניקא א ביישפיעל פון קריסטליכע ברודער ליעבע... אזוי אז די הייזער פון אידישען קווארטאל זיינען אזש פון גרויס בענייסטערונג חרוב געווארען...). טא וואס זשע ווילט איהר, ר׳ איד? — וועט אפשר דער לעזער פרעגען — גאר ניט!

טראכטענדיג וועגען דעם וואס מען קען טהאן ווי עס איז לייכטער צו מאכען די לאגע פון די אידישע ליידענדע אין טערקיי, האב איך זיך דערמאהנט אז מיט א צייט צוריק האט דער אידישער סאציאל דעמאקראטישער פרענטש פון וויניפעג אראנזשירט א פעריזאמלונג פאר די מאראקא׳ר אידישע פאגראם קרבנות אויף וועלכען עס איז געזאמעלט געווארען 100 דאלאר, נור זיינען א דאנק דער אידישער פינקטליכקייט ניט געשיקט געווארען. איך וואלט דערום פארגעשלאגען אז אויב די הונדערט דאלאר געפינען זיך נאך אלץ אין די הענט פון דעם טרעזשורער הרב כהנאוויטש, דאן זאלען זיי באלד אבגעשיקט ווערען צום נויארקער אפיס פון „אליאנס איזראעליט׳ מיט דער פערשטענדניס אז דאס געלד זאל געהן פאר די ליידענדע אידען אין טערקיי. די מאראקא׳ר אידען נויטיגען זיך שוין היינט אין דער סומע געוויס ניט, מחמת די פראנצויזישע רעגירונג האט געטהאן אלעס מעגליכעס צו העלפען די וואס האבען געליטען אין פאגראם. איך רעכען אז קיינער פון די וואס האבען בייגעשטייערט צו יענע הונדערט דאלאר וועלען עפעס האבען דאגעגען אז דאס געלד זאל געהן צו העלפען די אידען אין טערקיי. און דערביי בלייב איך מיט אכטונג אייער

אב. זוסמאן, קאלגארי, אלבערטא.

דער אדרעס פון דער „אליאנס איזראעליט׳ איז:

150 Nassau Street, New York.

2.

א שמערצליכער מיסטייק; א מעשה מיט א לעבעדיגען מת.

ווערטהער רעדאקטאר!

אום עס זאל מעהר ניט פאסירען אזעלכע שמערצליכע טעותים, ווי דעם וועגען וועלכען איך דערצעהל אייך דא, און אום אפיסערס פון סאסייעטיס זאלען מעהר פארזיכטיג זיין, בעט איך אייך צו פערעפענטליכען פאלגענדעם אין אייער ווערטהער צייטונג „דער איד׳.

דאנערשטאג, דעם 21טען נאוועמב. איז אין קינג עדווארדס האספיטאל געשטארבען א מעמבער פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייעטי פון קאנסאמפשאן. מען האט דאס גלייך מודיע געוועז צו מר. וועלוויל ראבינאוויץ. מר. ראבינאוויץ האט מיט א גוי דיזע ידיעה איבערגעגעבען צו מר. א. מאראז, דער פרעזידענט פון דער סאסייעטי. פון גרויס איבעראשונג האט אבער ראבינאוויץ געמאכט א קליינעם מיסטייק און אנשטאט 378 מאניטאבא, האט ער געהייסען דעם קריסט זאגען אז דעם געשטארבענעמס פאמיליע וואהנט אין 478 מאניטאבא עוו. און ווי להכעים האט מען גראד פון דיזען הויז (478 מאניטאבא) מיט א פאר טעג צוריק טאקע צוגענומען א מאן אין דזשענעראל האספיטאל פיר אן אפעראציאן.

היינט שטעלט זיך פאר וואס פאר א יללה עס איז געווארען. ווען די פרוי האט דערהערט אז איהר מאן איז פלוצים דרינען נאך פאר דער אפעראציע געשטארבען. און אזוי ווי דיזער מאן (פון 478 מאניטאבא) איז געוועזען א מעמבער פון דער תפארת ישראל שוהל האט מען מודיע געוועזען מר. מיכל טעסלער דעם פרעזידענט, ער זאל גלייך אראנזשירען די לויה.

אין דערזעלבער צייט ווען דער פרעזידענט פון תפארת ישראל אראנזשירט די לויה, טעלעפאנירט מיר אפ דער פרעזידענט פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייעטי, אז איך אלס רעק. סעק. — זאל זיך זעהען מיט דער פרוי פונם געשטארבענעם מעמבער, צי זאל מען אראנזשירען קערעדזשעס, סעמעטרי א. ד. ג. איך האב באלד אויסגעפונען אז מען האט דא געמאכט א זעהר שמערצליכען מיסטייק און האב דערום מיט׳ן פרעזידענט געפאדערט ביי וועלוויל ראבינאוויץ ער זאל גוט מאכען דעם טעות.

איך בין דערוייל אוועק צום פרעזידענט פון דער שערי צדק סעמעטרי און שטעלט זיך פאר מיין איבעראשונג אז אין א מינוט ארום לויפט אריין א פערסאפעטער מר. סטאריקאוו (מר. טעסלערס א פארטנער) און הויבט אויך אן אונטערהאנדלען פאר סעמעטרי פאר א מעמבער פון „תפארת ישראל׳ שוהל, וועלכער וואהנט אין 478 מאניטאבא עוו... איך וויל איהם ערקלעהרען דעם טעות, אבער ער לאזט זיך ניט. ענדליך נאך פיעל מיה איז מיר געלונגען איהם צו איבערצייגען אז זיין מת לעבט און געפינט זיך אין דזשענעראל האספיטאל אין א ניט קיין שלעכטען צושטאנד.

אינם נאמען פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייעטי בעט איך ענטשולדיגונג ביי דער פאמיליע פון 478 מאניטאבא עוו. און ביי די אפיסערס פון דער תפארת ישראל שוהל פאר דעם טראבעל און אונאנגענעהמליכקייטען און אין דערזעלבער צייט זאלען אנדערע, אויף ווייטער, זיך היטען צו מאכען אזעלכע טרויעריגע טעותים

אינם נאמען פון דער ה. ס. ב. א.

יעקב קאפלאנאוויטש, רעק. סעק.

3.

וועגען די רבנות און לעהרער פראגע.

ווערטהער הערר רעדאקטאר!

אין אייער עדיטאריעל פון פאריגער וואך האט איהר דערצעהלט, דאס עס קומען אייך אן מאסען בריעף פון פערשיעדענע פערזאנען וועגען די רבנים פראגע ווי אויך וועגען דער תלמוד תורה פראגע, אבער איהר וועלענדיג זיין נייטראל, ד. ה. ניט איינרייסען זיך מיט קיינעם, אונטערדריקט זיי אלע.

וועל, ערלויבט מיר צו זאגען אייך, הערר רעדאקטאר, דאס אייער האנדלונג איז ניט קיין ריכטיגע. ווערענד איהר האט די פולע רעכט ניט צו אויסשפרעכען אייער אייגענע מיינונג. האט איהר אבער קיין מאראלע רעכט אונטער צודריקען די שטימען פונם פאלק, ווען זיי ווילען בעהאנדלען זייערע געזעלשאפטליכע אינטערעסען דורך די שפאלטען פון אייער צייטונג. וואו דען זאל דאס פאלק לאזען הערען זייער שטימע? אין דער גויאישער פרעסע? פערגעסט ניט אז „דער איד׳ איז די איינציגע אידישע צייטונג אין וויניפעג.

און די זעלבע צייטונג ווערט געלעזען און אויך געהאלטען נאר דורך און פון אידען, און ווען עס קומט פאר אין דער אידישער גאס אזעלכע צוויי וויכטיגע פראגען ווי די שאלת הרבנים און שאלת החנוך, האבען דען די וויניפעגער אידישע בעלי-בתים קיין רעכט ניט צו וויסען וואס דא קומט פאר, און ארויס זאגען זייער מיינונג?

וואס דען? זאלען טאקי איינינע רעדעל פיהרער טהאן וואס זייער הארץ געלוסט און אין פוצה פה ומצפצף? וואס קומט דא פאר? לעבען מיר עס אין די פינסטערע צייטען פון רוסישע קהלשטיפלעך? אדער אין דער פרייער אמעריקא?

אט נעהמט צום ביישפיעל די שאלת הרבנים. איהר מאכט זי אוועק אונטערן האנד, אין דער אמתן אבער איז עס זעהר א וויכטיגע פראגע, וועלכער דער עולם איז בערעכטיגט צו וויסען וואס דא קומט פאר.

אדער נעהמט צום ביישפיעל די תלמוד-תורה פראגע: איז עס ריכטיג ווי איהר בעהויפטעט אז דער גאנצער קאמפף קומט דא פאר פאר 2 פערזאנען פאר פרענקל און יאמפאלסקי. אדער פאר „הוא׳ און „היא׳?

ניין, הערר רעדאקטאר, דער קאמפף איז פיעל וויכטיגער, דא האנדעלט זיך ניט וועגען פערזאנען. ווי איהר האט בעהויפטעט האב איך מיך אין גאנצען צוריקגעצויגען און איך בענויץ מיך מיט דער געלעגענהייט צו ערקלעהרען נאך אמאל עפענטליך, דאס איך וועל דיזע שטעלע אונטער קיינע אומשטענדען ניט מעהר אננעהמען, ניט ווייל איך האב זיך אויסגערעכענט, אז איך בין צו איהר ניט בערעכטיגט, אדער ניט פעהיג, און ניט צוליעב דעם וואס איך דענק איז איך קאן איהר ניט ערררייכען, נאר ווייל איך האב אין מיין לעבען ניט געגעסען קיין געזידעלטען און פערשמוצטען ברויט און וויל עס אויף ווייטער אויך ניט טאהן.

דא קומט אויך ניט פאר קיין קאמפף וועגען אזא קליינינקייט ווי הוא און היא נאר א קאמפף צווישען פערזענליכקייט און איבערצייגונגען, צווישען עגאיזם און אידעאליזם.

אלזא, דארף דער עולם וויסען וואס דא קומט פאר, אדער ניין? האבען די בעלי-בתים פון שטאדט וועלכע האבען אויפגעבויט מיט זייערע שווער פערהארעוועטע מיט שווייס דורכגעווייקטע דאלארס א פראכטפאלע תלמוד תורה א רעכט ארויסצוזאגען זייער מיינונג ווי מען זאל לערנען מיט זייערע קינדער צי ניין?

איהר זאגט דאס אזא פראגע בעלאנגט ניט צום פאלק, נאר צו דער באארד אף עדוקיישאן. פאלטשטענדיג ריכטיג! אבער האבען זיי ארעכט אויס צו קלייבען איין באארד אזו עדיוקיישאן וועלכע זאל פערוואלטען די גייסטיגע זייט פון דער תלמוד תורה, אדער איינינע זעלבסט געקרוינטע הערשער קענען טאהן וואס זיי ווילען?

אמת עס איז דא אן ערוועהלטע באארד אף דירעקטארס, אבער צוליעב וועלכען צוועק האט מען זיי ערוועהלט? ווי מיר איז בעקאנט האט מען זיי נאר ערוועהלט אלס א בילדינג קאמיטע, און אלס אזעלכע האבען זיי צו טהאן נאר מיט האלץ, זאמד און שטיינער פון דער געביידע, אבער ניט מיט דער נשמה פון די קינדער.

איך וויל מיך דא ניט אריינלאזען אין טיעפע חקירות, וואס איך וויל נאר זאגען איז, דאס עס איז א גאנץ וויכטיגע פראגע אויב ניט די וויכטיגסטע, און עס איז אייער פליכט צו לאזען אפען די שפאלטען פון אייער צייטונג וועלכע איז אויך אונזער צייטונג, פאר די מיינונגען און שטימען פון פאלק, ווען זיי זיינען נאר געשריבען אין איין אנשטענדיגען טאן.

האפענדיג דאס איהר וועט איינזעהן אייער טעות און פעררייכטען איהם, דאנק איך אייך אין פאראויס פאר דעם פלאץ וואס איהר האט ערלויבט אין אייער צייטונג פאר דיזע צייל ען.

אכטונגספאל ש. פרענקל

4.

מיט וואס זיינען רבנים ערגער פאר לעהרער.

ווערטהער הערר רעדאקטאר!

אייער עדיטאריעל פון לעצטען נומער האט מיך גענויט אייך צו בעמערקען דאס איהר זייט זיך זעלבסט סותר אין אייערע רייד.

צו ענדע פונם עדיטאריעל שרייבט איהר אז פאס עס געפינען זיך איינינע עלטערען וואס ווילען זייערע קינדער לערנען עברי ניט ריכטיג מעגען זיי זיך דאס טהאן. פריוואטע מענשען האבען, ווי איהר דריקט, א רעכט צו טהאן וואס זיי ווילען מיט זייער געלד און מיט זייערע קינדער אפילו. איך וויל ניט פרובען צו בעווייזען אייך אז דאס איז ניט ריכטיג, כאטש עס וואלט מיר ניט שווער געוועהן. איך וועל דערום זיין איינפערשטאנדען מיט אייך און אייך נור פרעגען: אויב מענשען האבען יא א רעכט צו טהאן מיט זייער געלד וואס זיי ווילען, היינט ווארום זאלען זיי ניט האבען קיין רעכט צו ברענגען זיך א רב?

איך זאג אייך דאס זעלבע וואס איהר געמליך: אז ביידע רבנים האבען איין תורה און איין יורה דעה. אבער אויב א גרופע מענשען ווילען זיך ברענגען א רב זאל זיין פרום, אדער רעפארמירט, ווארום זאלען זיי עס ניט טארען?

איך גלויב אז נאך׳ן אויספיהר פון אייער עדיטאריעל האט מען דערויף א פאלקאמע מאראלע רעכט. און כפי איך האלט זיך נייטראל און לויב ניט יענעם אדער שענדע חלילה דעם צווייטען, וועט איהר מסתמא געבען א שטיקעל פלאץ אין אייער ווערטהער צייטונג, פאר וועלכען איך בעדאנק אייך אין פאראויס.

מיט אכטונג אייבראם לענקאף.

5.

צו די אידען אין דער נארד ענד.

ווערטהער רעדאקטאר פון „איד׳!

עס איז קומט אויס עפעס ווי מיר פון דער נארד ענד וואלטען וואהנען ערגיץ אויף א אינזעל און ניט פארשטעהן אונזערע אייגענע אינטערעסען. עס קומט אויס מאדנע ווען מען דארף זאגען די אידען אז זיי זאלען האבען אן אייגענעם אידישען אלדערמאן. אט ווי מען זאגט א ווערטיל: מען דארף נויטען דעם איידעם ער זאל עסען א גוטען סאפער.

אייער אויפרוף איז גאנץ ריכטיג, ווען גאליציאנער זיינען שוין געקומען צום שכל און האבען א פארשטעהער אין סיטי האל, ווארום זאלען מיר אידען, די חכמים, די נבונים, ניט האבען קיין אייגענעם פערטרעטער אין סיטי האל? וואס זשע, ביי אונז געפינט זיך גאר ניט אזא חכם, ווי ביי „זיי׳? איך קען וועניג דעם ה׳ סקאליטער, דאך וואלט איך זאגען אז אויב ער פאסט פאר אזא אמט זאלען אלע אידען ארבייטען פאר איהם מיט אמת און אנווענדען אלע מעגליכקייטען צו ערוועהלען איהם.

איך רוף אויס: נארד ענדער אידען נעהמט אייך צו דער ארבייט.

א נארד ענדער.

6.

פון דער בית אברהם שוהל.

ווערטהער רעדאקטאר!

אין לעצטען נומער האט אימיצער התמנ׳דיג „א קאמיטע׳ מודיע געוועזען אז דער נייער רב איז אויפגענומען ביי אונז אלס רב.

אלס פרעזידענט פון דער רומענישער שוהל קען איך זאגען אז דאס איז ניט אמת. מיר האבען ערלויבט און וועלען ווייטער ערלויבען יעדען צו קומען דאוונען צו אונז אין שוהל אט ווי מיר האבען ערלויבט הר׳ גאראדסקין, אבער פאר קיין רב האבען מיר איהם ניט אויפגענומען.

מיט אכטונג, פרעזידענט פון קאנג. בית אברהם א. זילבער.

אנמערקונג פון דער רעדאקציאן: מיר וועלען ש. פרענקעל׳ס בריעף בעאנטווארטען ביי א געלעגענהייט.

דער טעלעפאן נומער פון „איד״ איז סט. דזשאהן 2213.

אגאניס פון גאל שטיינער

סענאל איז דער זיכערסטער הייל מיטעל פאר דעם.

עס איז דא הונדערטע קראנקע פון גאל שטיינער וואס וואלטען וועלען וויסען וואסערע רעזולטאטען מ׳קען קריגען פון סענאל וועלכער איז בעוואוסט אלס דער בעסטער מיטעל פון אזעלכע קראנקהייטען. סענאל האט אויסגעהיילט הונדערטע קראנקע אין קענעדא. מיר האבען פיעלע בעשטעטיגונגען פון מענשען וואס זיינען געהיילט געווארען. צוליעב געוויסע אורזאכען קענען מיר דא ניט אנגעבען זייערע נעמען. נור מיר וועלען געבען נעמען פון אזעלכע וואס זיינען געהיילט געווארען און איהר קענט זיך ביי זיי אנפרעגען. אט איז אן אויסצוג פון א בריעף פון א בריעף פון א מאן פון טאראנטא:

„ענטפערען אויף אייער בריעף קען איך זאגען אז איך האב געפאלגט אייערע אינסטרוקשאנס. איהר קענט מיר שיקען אזוי פיעל וויפיעל איך דארף. אויב איך קען אייך נור העלפען און אין דערזעלבער צייט העלפען אנדערע, וועל איך עס געווים טהאן. אייער מעדיצין איז ווערטה מיליאנען׳.

סענאל איז גוט בעוואוסט ביי דער מעדיצינישער פראפעסיע פון קענעדא אלס דאס איינציגע הייל מיטעל פון קידני שטיינער, גאל שטיינער, קידני קראנקהייטען, גראוועל, שטיינער אין בלעדער און אנדערע קראנקהייטען וואס קומען פון עריק עסיד אין דעם סיסטעם פון מענשען.

סענאל איז געמאנופעקטשורט ביי די

Sanol Manufacturing Co. of Canada, Ltd.
977 Main Street, Winnipeg, Man.

צו קויפען ביי די הויפט דראגיסטען, אדער פון די מאנופעקטשורערס צו $1.50 פער באטעל. אגענטען: י. קעפמאן, 596 סעלקירק עוועניו, די נויארק דראג סטאר, 256 דאפרין עוועניו.

וויכטיגע נייעס!

איך מעלדע דעם געעהרטען פובליקום, ספעציעל פון דער נארד ענד, אז דער בערדיטשעווער שוחט

ליב מיישאן בהשגחת הרב

וואהנט אין 691 פריטשארד עווע.

ברוך משה יאוויש

שוחט ומוהל

האט געמופט אין 76 טשארלס

פהאן סט. דזשאהן 190

מיר האבען נור וואס ערהאלטען א גרויסען סטאק אלערליי געסמוקטע און געזאלצענע פיש און איקרא. די ווארע איז פריש און די בעסטע קוואליטעט. די פרייזען מעסיגע.

אטרובין בראס.

390 סעלקירק עוועניו

פהאן סט. דזשאן 1933

טרוקענע האלץ און קוילען

קענט איהר קויפען ביליג ביי (2511

דזש. ה. מארגענשטערען.

542 סטעלא עוו. פהאן סט. דזש. 523

א נייער בעזים קעהרט שעהן און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעם

וואוד און קוילען יארד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.

פהאן סט. דזשאהן 933

גוטע האלץ

פערשפארט ארבייט. און גוטע האלץ קענט איהר נור קריגען ביי 124

A. D. Libman & Co.

1096 Main Street

Phone St. John 1311

— ל. ארליקאוו —

איז בערעכטיגט אנצונעהמען פרינטינג, אדווערטייזמענטס און קאלעקטען געלדער פאר דעם „איד׳.

אין די טהעאַטערע.

אין וואָקער טהעאַטער.

„דהי בלוי בוירד”, מטערלינקס מיי־סטערווערק איז געשפּילט געוואָרען מיט אונגעוועהנליכען סוקסעס אין דעם בעוואוסטען מיליאָנערישען „ניו טהע־אטער” אין נויארק. יעצט שפּילט די קאמפּאני דיזעס מייסטערווערק אין די שטעדט ביים פּאסיפיק ברעג. די קאמ־פּאני, אויס נויארק, בעשטעהט פון נע־קליבענע טאלאנטע, מיט דיזעלבע שעהנע קאסטיומס און צויבערליכע סצענערי. דאס איז גאר קיין פראגע אז דאס איז איינע פון די הויפּט בריליאנ־טענע זאכען וואס דאס וויניפּעגער פּובליקום האט ווענם געהאט א געלע־גענהייט צו זעהן און בלויז דאס וואקער טהעאטער האבענדיג אזא גרויסען סטיידזש, די עלעקטרי וואס איז נויטיג, איז אומשטאנד צו דורכפיהרען אזא שטיק.

אין „די בלוי בוירד” נעהמען אנטייל טאלאנטפאלעקינדער־ארטיסטען, וואס פערשעהנערען אויף פיעל דאס שטיק.

דאס ענגאדזשירען „די בלוי בוירד” אין די וואקער איז אויף דער גאנצער וואך פון דעצ. 2 מיט מאט. אום מיטוואך און שבת.

„נאוהטי מאריעטא,” וועלכע איז די לעצטע קאמיק אפּערא פון וויקטאר חערבערט, וועט אין קורצען געזעהן ווערען אין די וואקער ביי א גרויסער קאמפּאני מיט פּלארענס וועבער אן דער שפּיצע, וועלכע איז א בעקאנטע פּרימאדאנא.

נעקסטע וואך קומט מאווינג פּיק־טשורס אין נאטורעלע קאלירען. דער וואס האט נאך ניט געזעהן דיזע ביל־דער האט נאך ניט בייגעוואהנט דאס וואונדער וואס איז געשאפען געווארען אויף דיזען געביעט.

אין וויניפּעג טהעאַטער.

פון מאנטאג אבענד שפּילט זיך אין וויניפּעג טהעאטער מיט דער מיטוויר־קונג פון די פּראמינענטע שוישפּיעלער „דהי ווהייט סיסטער”.

די גאנצע נעקסטע וואך וועט זיך שפּילען „דהי בעטשלערס האנימון”.

די קאמפּאני איז רייכער געווארען מיט איינינע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהויר־סטאן האל וועט זיין דער לידינג מאן און פּרענסים בראנדט וועלכע האט פּערענדיגט א סיזאן אין בראקטאן, מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבעריגע זיינען מש. קארוער און דזשיימס העסטערן וואס זיינען ביידע שוין דא געוועזען מיט זעקס יאהר צוריק.

מאטינעס וועט אין די וויניפּעג גע־שפּילט ווערען יעדען דינסטאג, דא־נערשטאג און שבת.

אין עמפּרעס טהעאַטער.

דאָס עמפּרעס טהעאַטער אַנאָנסירט איבעראַל אַז דאָס איז דאָס איינציגע פּלאַץ וואוהין אַלע געהען. און דאָס איז גאנץ ריכטיג. דען דאָס איינציגע טהעאַטער וואו מען קען זיך אַמוזירען גרויסארטיג איז די עמפּרעס טהעאַטער וואו אַלע וואָך איז אַ רייכע פּראָגראַם פון די בעסטע אַרטיסטען אויף דער וואָדעוויל ביהנע. דאָס עמפּרעס טהע־אַטער געווינט אַלע וואָך, אַלע טאָג נייע סימפּאַטייזער און פּאַטראָנייזער, דען מען ווייס איבעראַל אַז די עמפּרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בעסטען אופן. נעהט איין מאָל אין די עמפּרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פּאַטראָנייזער.

אויף נעקסטע וואָך האט די עמפּרעס פּאַר אייך אַ זעהר רייכע פּראָגראַם. זעהט דעם אַדווערטייזמענט אין דיזער ציימונג און איהר וועט זיך איבערצייגען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפּרעס ווערט געשפּילט דריי מאָל טעגליך.

אין „איד”, 216 דאפרין עווענין, ווערט געמאכט אלערליי פּרינטינג צו מעסיגע פּרייזען.

אין די סטאַרלענד.

ווען איהר ווילט זעהן א שעהן בילד וואס זאל אייך אי אמוזירען, אי אינטע־רעסאנט זיין, דאן פערפעהלט ניט צו זעהען „היס סקוואו” וועלכע ווערט גע־וויזען אין די „סטארלאנד”.

עס איז כדאי איהר זאלט אויף אי־מער געדענקען אז אן אמוזירענדען אבענד קענט איהר אימער פערברענ־גען נור אין די „סטארלענד”, וואו דאס מענעדזשמענט פלייסט זיך און שפּארט קיינמאל קיין מיה, אום צופריעדענצו־שטעלען דאס פּובליקום וואס פּאטרא־נייזט דאס „סטארלאנד” טהעאטער.

פּעלעס טהעאַטער.

א גרויס נייעס פאר דער נארד ענד. א טהעאטער וואס מעג שטעהן אויף פּארטיידזש עוועניו האט זיך ערעפענט דעם 4טען דעצעמבער אויף סעלקירק עוועניו נעבען דאס בילדינג פון דער „וויי עם סי עי”. דאס טהעאטער אליין איז געבויעט מאדערן לויט אלע פאדע־רונגען פון קונסט געבוי. די סיטס זיי־נען בעקוועם און די בילדער וואס ווע־רען געציינט אין דעם טהעאטער זיינען פון די בעסטע וואס זיינען פאראן.

עס איז פערשפּארט צו זאגען דאס די וואס וועלען בעזוכען דאס טהעא־טער וועלען זיך אמוזירען אויף דעם בעסטען אופן, דען דאס מענעדזשמענט שפּארט ניט קיין מיה און קיין געלד אויף צופריעדענשטעלען דאס פּובליקום. ווען איהר וועט אין אנפאנג בעזיכען דאס טהעאטער זיינען מיר זיכער אז איהר בלייבען שטענדיגע פּאטראנייזער פון דעם פּעלעס טהעאטער.

דערצעהלט אייערע פריינד און בע־קאנטע אז דאס פּעלעס טהעאטער אין סעלקירק עוועניו האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו אמוזירען און צופריע־דענצושטעלען דאס פּובליקום.

תלמוד תורה קאמפּיין.

(פּארטזעצונג)

א. סקאליטער	$300
דורך ל. סייפ	
ב. בעקערמאן	25
דורך ש. בודניצקי	
רבי גרובער	5
דורך ר. ס. ראבינסאן	
רעוו. קאהן	15
מ. האיד	50
דורך ס. זלאבינסקי	
חיים טאוו	30
י. בעקער	25
א. בערקאוויטש	25
י. זלאבין	10
דורך ב. שעפּס און אליהו טשערניאק	
ח. זאלצמאן	50
מ. רודין	25
ר. סערעברין	20
ל. סגל	20
חיים טאוו	20
ש. בעי	20
ס. טאוו	10
מ. טשערניאק	10
ש. בלעכמאן	10
מ. נעלין	10
ל. נוסימאוויטש	5
סך הכל	$685

מודעה רבה לאורייתא.

מיר בעטען אלע וויניפּעגער אידען צו קומען אין בית המדרש הגדול חברה משניות אויף דעם

סיום המשניות

וועלכער וועט שטאטפינדען זונטאג דעם 8טען דעצעמבער אום 7 אוהר אבענד וואו דער נייער רב רפּי י. י. נאראדסקי וועט זאגען א פיינעם „הדרן” און וועט האלטען א וויכטיגע רעדע וועגען דער נויטווענדיגקייט פון לער־נען משניות.

מיר פערהאפען אז דער גאנצער עולם וועט האבען דעם בעסטען תענוג, דערביי וועט אויך זיין א סעודת מצוה. קומט אין מאסען.

ד קאמיטע.

1—1

- - Professional Column - -

דר. א. בערקאָוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפּלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספּעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפּיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52-31

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפּלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אָפּיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סוירדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס”, לאנדאן. ספּעציאליסט פאר הארץ, נערוועז און פרויען קראנקהייט. אפּיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 2 ביז 5 און פון 7 ביז 8. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פּארטיידזש עוו.

דאַקטאָר בערמאַן

ספּעציאַליסט אויף אויגען, אויערען, נאָז, האַלדז און גלעזער פּיטען.

אפּיס 222 סאמערסעט בלאק

אפּיס שטונדען: פון 10 ביז 12 און פון 1 ביז 4 אוהר טעגליך, אבענד ביי אפּאינטמענטס.

2414) פהאן מיין 7230

דר. ס. ג. טהאמפּסאן

ספּעציאַליסט אין מעדיקאל עלעקטריסיטי, עקס שטראהלען, וויבראטאר, מאסאזש. מיר האבען די מאדערנסטע אינסטיטושאן אין וועסטערן קענעדא. מיר היילען הויט, ווי אויך כראנישע קראנקהייטען. איהר פיהלט קיינמאל קיין וועהטאג ווען מיר קורירען אייך. ליידי אסיסטענט. ליטעראטור געשיקט פריי ווען איהר פרעגט נאך אין

311 Enderton Blk, Portage & Hargrave.

124) Phone Main 2544

Miss F. WERIER

פּראקטישע אקושארקע

דיפּלאמירט און פּראקטיצירט אין רוסלאנד.

661 Manitoba Ave. Phone St. John 2086

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International Dental Parlors

עקספּערט דענטיסטען און סוירזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פּרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פּאציענ־טען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עווענין

פהאן סט. דזשאן 2447

Dr. Hackett

דענטיסט

מיילס בלאק, 1000 מיין סט., סוויט 1, 125 אפּסטעירז

ציהט ציינער אהן שמערצען, פּרייזען מעסיגע.

פינקעלשטיין און לעווינסאן

לאיערס און באריסטערס.

105 באן אקארד בלאק.

טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.

925 מיין סטריט, וויניפּעג.

אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

PHILIP NEY

נאָטאַריוס

געזעצליכע פּאפּירען פערפערטיגט, איבערזע־צונגען אין און פון פערשיעדענע שפּראכען. נאטוראליזיישאן פּייפּערס, מערידזש לייסענס

222 פּאָרטיידזש עוו. פהאָן מיין 1288

Flanders and Macvicar

באַריסטערס, סאָליסטאָרס, נאָטאַריוס א.ז.וו.

אָפּיס 872 מיין סטריט

פהאָן סט. דזשאן 761

אינטערפּרייטער ח. זאַלצמאַן, ב. ס. א.

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאוויטש

פּאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

ALFRED JACKSON

ליטאן גארדענס. און אינטייר סאבדיווישאן.

פאר איינצעלהייטען פרעגען אין

522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פּארם לאנד

קויפען, פערקויפען און בייטען.

מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (5223

H. Leviten 619 McIntyre Block.

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פּיאנא שפּיעלען

מעסיגע פּרייזען. (52-31

בוק־קיפּער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפּלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

1211) The Israelite, 796 Main St. Box 3

דאַרפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפּס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפּעג.

401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.

5226) Phone Garry 706.

קאַהן און מיעראָוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א היים, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פּיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1926

ניט געכאַפּט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פּארני־טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט

5225) M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

ענגעל

פון דער געוועזענער פירמא ענגעל און אווענס

פּראקטישער עלעקטרישאן

823 מיין סט. פהאן סט. דזשאן 1983

אלע ארבייט אין דער ליין צו מעסיגע פּרייזען

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.

אפּיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פּיאנא מאווינג ספּעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33-31

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאָן גערי 71

דריי טהירען פון די סטארלאנד

ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדים, פרישע היימישע קענדים יעדען טאג. (52-30

כ'האב אריינגעקראגען א גרויסען סטאק

ווינטער שיך

גוטע וואַרע און בילינע פּרייזען.

מ. גלאדסטאן, 905 מיין סטריט

שיך

אלטע און נייע שיך צו בילינע פּרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאָן טרענובאָוו אין 883 מיין סט.

דער „איד”, 216 דאפרין עווענין מאכט אלערליי פּרינטינג אין פערשיעדענע שפּראכען.

בעסטע פּלאָמבינג, היטינג און עלעקטריק

ווערט געמאכט נור ביי

ל. האַלפּערני

883 מיין סטריט

אפּיס פהאן סט. דזשאהן 1830

רעזידענס פהאן סט. דזשאן 2217

רעפּיירינג פּינקטליך אטענדעט.

אויב איהר ווילט האבען א גו־טען דיימאנד רינג און בילינ, אויב איהר ווילט האבען גוט געפּיקסט אייער זיי־גער און בילינ, אויב איהר ווילט פיקסען אדער קויפען בילינ דזשועלערי, דאן קומט צו

י. טשופּאַק

820 1/2

מיין סט.

נייע אדער פיקסען

דזשועלערי, זייגע־ס

נ. טשערניאק

876 מיין סטריט.

פּאר שאו קאַרדס

וואס ברענגען איין ביזנעס, ווענדעט זיך צוא

סלאון

האנד פּיינטינג קארדס — ספּעציעל.

2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.

פהאן סט. דזשאהן 186

שטענדיג פּערטיג פּאר שנעלע ארבייט.

איהר ווילט פּאהרען ווי א פּריץ?

דאן קויפט אייערע הארנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אָן אַלערהאַנד רעפּעירינג.

דריוורי'ס

ריידוואוד

לאַגער.

די בעסטע אין מאַרקעט.

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand Aerated Waters Ale and Stout Winnipeg, Manitoba.

אלערליי ספרים, טליתים, תפילין און אויך א גרויסען אויסוואהל פון לייכטער איז צו בעקומען ביי

ב. טשערניאק, 288 דאַפרין

ל. סעגאַל

סיין פּיינטער

825 מיין סטריט

סיינס אין פערשידענע שפּראַ־כען, פּיינטינג און דעקאַרייטינג

א. פיינגוד'ס

דעפּארטמענט סטאר

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

וואהלפייפער, פּיינט, גלאז, הארד־ווארע, סטאווס, היטערס און אויך בילדינג סופּלייס.

ארענטליכע בעהאנדלונג און דיא בילינסטע פּרייזען.

דער טעלעפאן נומער פון „איד” איז סט דזשאהן 2213.

פלאָמבינג, היטינג, עלעקטריק אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.

איידער איהר נעהט עמוואס טהאן אין דיזער ליניע, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353

רעפּיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (30

THE ISRAELITE DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY
B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.
216 Dufferin Avenue Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.
Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Dec. 5, 1912.

ווענען א אידישען אלדערמען.

זייט מיר האבען אונזער ערשטען אויפרוף געשריבען אין „איד" וועגען אן אייגענעם אידישען פארשטעהער אין סיטי האל, איז אונז אויסגעקומען צו רעדען מיט פיעלע בעלי בתים פון דער נארד ענד, ספעציעל מיט די פון ווארד 5, וועגען דיזען ענין. אויך א היבש ביסעל טעלעפאן־קאלס און בריעף האבען מיר פאר דיזער צייט ארייגנעקראגען.

אלע אהן אויסנאהם זיינען בעגייסטערט פאר דעם פלאן צו האבען א אידישען רעפרעזענטאנט אין סיטי האל. אלע וויסען, אז עס איז צייט, אז מיר זאלען, אלס שטאדטישע בירגער, האבען אונזער אייגענעם פארשטעהער, גלייך ווי אנדערע נאציאנאליטעטען וואס וואהנען אין וויניפעג, האבען זייערע פארשטעהער דארטען און קענען זייערע טענות איבערגעבען און זיך אננעהמען זייערע קריוודעס.

די נארד ענד, מעהר אפשר איידער אנדערע שטאדט טהיילען, האט איהרע טענות צו די וואס שטעהען ביים שטאדט רודער. עס וועט צופיעל פלאץ פערנעהמען אויסצורעכנען אלע אונזערע קריוודעס. עס וועט זיין גענוג אנצוּווייזען דערויף וואס אין דער צייט ווען מען רייניגט למשל די גאסען אין וועסט און סאוטה ענד און דארטען איז טרוקען, ריין און ציכטיג, מוז מען אין דער נארד ענד טראגען טיעפע קאלאשען און צוהאלטען די נאז... און ווען עס ווערט אין דיזער צייט פערפלאנדזשעט א סאוטה ענדער מיוחס צו אונז, אין די אידישע גאסען און געסלעך, גיט ער נאכהער איבער אז מיר, די נארד ענדער, זיינען שמוציגע, אז מיר קענען ניט ריין האלטען אונזערע גאסען.

עס זיינען פאראן אין דער סאוטה און וועסט ענד פערוואָרפענע געסלעך וואו עס וואהנען אפשר דריי, פיער פאמיליעס, נור ווייל די דארטיגע פראפערטי בעלאנגט צו א מיוחס פון דער סאוטה, דערפאר איז דאס טל ומטר געסיל געברוקירט, די סיידוואקס פון שטיין, ווערענד אין דער נארד ענד זיינען פאראן פיעלע גוט בעפעלקערטע גאסען וואס האבען נאך קיין וואסער און סיוערס און האבען אפילו קיין הילצערנע סיידוואקס ניט.

אין דער נארד ענד קומט דער אינספעקטאר פון וואסער, די אידישע פרוי וואלט איהם פרעגען ווארום איז עס וואס איהר ביל איז פיעל גרעסער איידער די ביל פון אזא, אדער אפשר גרעסערער הויז, אין דער סאוטה ענד, אבער די אידישע פרוי קען זיך מיט איהם ניט צוזאמענריידען. דעם ניט אידישען אלדערמען וועט קיינמאל ניט איינפאלען צו פאדערען פאר אונז אידישע וואסער אינספעקטארען.

קוקט אן די עלעקטרישע בעלייכטונג וואס איז ווי להכעיס צוגעצויגען ביז — דער נארד ענד און ניט איין שפאן ווייטער. און פיעלע, פיעלע אנדערע פאדערונגען וואלטען מיר געשטעלט און פיעלעס, פיעלעס וואלטען מיר אויך געווינען ווען... ווען מיר זאלען האבען אן אייגענעם פארשטעהער אין סיטי האל

און עס ווייס עס די אידישע בעפעלקערונג פון דער נארד ענד, און מיר אלע וויסען אז וואס א יאהר עס געהט אוועק, אלץ שווערער וועט פאר אונז זיין צו ערוועהלען א אידישען אלדערמען. מאנטרעאל איז א פיעל גרעסערע שטאדט איידער וויניפעג, מאנטרעאל פערמאגט אן ערך פון 40 טויזענד אידען און ווען די דארטיגע אידען האבען יאהרען לאנג פערנאכלעסיגט די ערוועהלונג פון א אידישען פארשטעהער אין סיטי האל און נאכהער זיך געכאפט, איז זיי זעהר שווער אנגעקומען איידער זיי האבען ערוועהלט זייער יעצטיגען אלדערמען מר. בלומענטהאל, וועלכער איז ווי א דארן אין די אויגען פון די מאנטרעאלער שונאי ישראל, ווייל ער שטעהט אויף דער וואך און היט גוט אפ די אינטערעסען פון זיינע אידישע וועהלער.

יא, דאס אלעס ווייסט די אידישע נארד ענד און דערפאר איז עס קיין וואונדער וואס אלע זיינען איינשטימיג, אלע זיינען זאגאר וויליג צו ארבייטען און צו סופארטען א אידישען קאנדידאט פאר אלדערמאן.

עס זיינען אבער אויך געווען א פאר בעלי בתים, מיט וועמען מיר האבען גערעדט, וואס האבען אונז געענטפערט: „יא, אלעס איז טאקע רעכט, מיר דארפען, מיר מוזען האבען א אידען אין סיטי האל, אבער ניט סקאליטער׳ען. סקאליטער האט געגען מיר דארטען און דארטען, אין דעם אדער יענעם הינזיכט ניט יוצא געוועזען".

מיר וועלען צוגעבען אז מר. סקאליטער האט אפשר טאקע געגען דיזע עטליכע מענשען ניט יוצא געווען, אז ער האט אפשר טאקע געזינדיגט. דאס איז אבער קיין אורזאכע ניט, אז ער זאל ניט זיין קיין אויסגעצייכענטער אלדערמען. קען מען דען יעצט, אין אזא צייט, ביי אזא ענין, אין זינען האבען פריוואטע און פערזענליכע אינטערעסען?

אויך מיר זיינען ווייט ניט איינשטימיג מיט מר. סקאליטער׳ען אין פיעלע, פיעלע הינזיכטען. מיר רעכנען זיך אבער יעצט ניט מיט מר. סקאליטער׳ען דעם פארטיי מאן, אדער מיט מר. סקאליטער׳ען דעם חוטא בעגל געגען דעם אדער יענעם פריוואטען מענשען, נור מיט מר. סקאליטער׳ען אלס אלדערמען.

וואלט מען אונז געזאגט אז מר. סקאליטער איז ניט פאסיג פאר אזא אמט, וואלטען מענשען — וואס קענען איהם בעסער איידער מיר — אונז געזאגט אז ער וועט ניט פעהיג זיין צו ערפילען די פפליכטען וואס אזא אמט לעגט אויף איהם ארויף, דאן — נון, דאן וואלטען מיר אפשר אויך געשטאנען פון ווייטען, געבען דאך אבער אלע צו, אפילו זיינע געגנער, אז מר. סקאליטער וואלט זיך יא געפאסט פאר אזא אמט, אז ער איז יא פעהיג דיזען אמט צו פערטרעטען, און איז ער באמת פאסיג — ווייל מיר זאגען נאך אמאל, אז די מיט וועמען מיר האבען וועגען מר. סקאליטער׳ען גערעדט, קענען איהם בעסער און פריהער פון אונז — דאן וואלט עס געווען אן אומרעכט ווען יעצט זאלען אייניגע זיך דערמאהנען זיינע הטאות נעורים און פערזענליכע קריוודעס. אלע נארד ענדער וועהלער וואלטען בעדארפט אצינד איין זאך אין זינען האבען, פאר איין זאך ארבייטען און דאס איז: ערוועהלען א אידישען אלדערמען פון ווארד פינף! און אזוי ווי מר. סקאליטער איז דער איינציגער אידישער קאנדידאט פאר דיזען אמט און ווען די אידען אין דיזען ווארד זאלען נור וועלען, וואלט ער עלעקטעד געווארען — דאן איז קיין אורזאכע ניטא אז מר. סקאליטער זאל ניט ערוועהלט ווערען!

א קאלגארי׳ר.

די מלחמה און די וועסט קענעדא.

ביי דער יעצטיגער צייט ווען אין גאנץ אייראפא שטעהט די בירזע ווי אויף קוליעס און ווארפט זיך ביי יעדער קלענערען און גרעסערען ווינטעל אין אן אנדער זייט אריין און אלע פינאנסירען און אלע גרויסע קאפיטאליסטען שטעהען אויף דער וואך פון זייערע פערשלאסענע פייערקאסעס און קוקען מיט זיבען אויגען און מיט אויסגעצויגענע אויערען הערען זיי זיך איין מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט צו יעדער שאס, צו יעדען האראמאטען קראך וואס דערגרייכט פון דעם שלאכט פעלד אויף די באלקאנען; — אין יעצטיגער צייט ווען דער גאלד און געלד שטראם איז פערגליווערט געווארען אין אייראפא דערהערענדיג די נאכריכט פון דעם ערשטען פולווער-שאס אויף די באלקאנען — אין יעצטיגער קריטישער צייט, אין יעצטיגען געלד קריזיס מאמענט איז איבערראשט צו ווערען הערענדיג דאס מיר אין קענעדא פיהלען אבסאלוט גאר ניט דעם קאנוואולסען ציטער, מיר וויסען לחלוטין ניט פון יענע נסיסה־מאטערניסע וואס עס לעבען איבער שטעדט און גאנצע לענדער אין אייראפא.

פון אלע טהיילען פון דער דאמיניאן פון אלע שטעדט און שטעדטליך פון אונזער לאנד קומען ידיעות אז ניט נור פיהלט זיך קיין דוחק אין געלד, ניט נור לעבען מיר ניט איבער קיין פינאנציעלען קריזיס, נור אדרבה, אלע בעריכטען זיינען גינסטיג און עס וועהעט פון זיי א הויך פון פרייד און א מיט זיך זעלבסט צופריעדענהייט.

עס ווערט ניט ערגער, נור פיעל לייכטער איז יעצט פאר קענעדא צו קריגען געלד. די נאכפראגע אויף קענעדער באנדס איז אויף׳ן ענגלישען מארקעט פיעל גרעסער איידער פריהער מיט א שטיקעל צייט.

די באלקאנישע מלחמה האט מיט טויזענדער שלעסער פערשלאסען דעם אייראפעאישען געלד־קאסטען, זי האט איהם אבער געעפענט פאר אונז, קענעדער. די גרויסע פינאנסירען פון דעם ענגלישען געלד-מארקעט האבען יעצט דערזעהן די זיכערקייט פון אינוועסטען געלד אין אזא פערשפרעכענד לאנד ווי קענעדא איז.

דאס געראטעניש אין אונזערע וועסטערנע פראווינצען; די גרויסע נאכפראגע אויף די פראדוקטען פון וועסט קענעדא — דאס האט, ווי א העלער בליץ אין א פינסטערען טאג, אבגעלויכטען אין אייראפא בכלל און אין ענגלאנד בעזאנדערס און די פינאנסירען, אדער ווי מיר זיינען געוועהנט זיי צו רופען, די געלד־זעק, האבען זיך גענומען אינוועסטען זייערע געלדער, וואס ליעגען אצינד כאבן שאין לה הופכין, אין קענעדער באנדס.

קאלגארי, און ניט נור קאלגארי נור אפילו אזעלכע גרויסע שטעדט ווי מאנטרעאל און טאראנטא וואס פערמאגען אזעלכע גוטע פערזיכערונגען, האבען קיינמאל ניט געקענט פערקויפען זייערע באנדס אויף דעם ענגלישען מארקעט. עס זיינען געווען צייטען ווען קאלגארי, און מיט איהר מסתמא אויך אנדערע קענעדער שטעדט, זיינען געבליבען שטעהן אין דער גרעסטער פערצווייפלונג.

אמת טאקע מען האט אפילו אויך די פריהעריגע צייט געקראגן אביעל געלד אין לאנדאן, אבער נור פון א געוויסער באנק אי דאס איז עס אנגעקומען גענוג שווער. חוץ דעם איז עס דאך א פעסטגעשטעלטער פאקט אז עס איז טויזענד מאל בעסער צו פערקויפען באנדס איידער לייהען געלד אין בענק. יעצט אבער האט זיך דאס רעדיל איבערגעדרעהט. די לאגע איז גלענצענד און אונזערע, קענעדער, פינאנסירען ראטהען די די שטעדט ניט אנצובאטען צו פיעל זייערע באנדס, ווייל דער צו גרויסער אנבאט אויף קענעדער באנדס, קען אפשר גאר פערערגערען די לאגע.

עס איז דערוויזען געווארען אז דער ענגלישער מארקעט קען נור פערשלינגען א בעגרענעצטע צאהל באנדס און אז א צו גרויסער אנבאט קען נור פערפילינגען די פרייזען און אמאל אויך רואינירען דעם גאנצען מארקעט. עס איז אויך דערוויזען געווארען אז דער באנד מארקעט קען שוין קיינמאל ניט זיין אזוי גינסטיג פאר קענעדא, ווי ער איז געווען אין דער לעצטער צייט, ווייל פיעלע וואס האבען גערעכענט אז קענעדער שטעדט זיינען גוטע אינוועסטמענטס, אינוועסטען זייער געלד יעצט אין פריוואטע אונטערנעהמונגען. עס איז אבער א פאקט אז די אינוועסטמענטס אין שטעדט זיינען בעסער איידער פריוואטע אונטערנעהמונגען, אבער אזוי צי אנדערש, עס איז זיכער אז די ענטוויקלונג פון דער וועסט געהט אן יעצט זאגאר בעסער ווי מען קען זיך ווינשען.

די שנעלע ענטוויקלונג פון נייע שטעדטלעך אין וועסטערן קענעדא איז עטוואס פון וואס מען קען ווערען איבערראשט. און ניט נור זיינען די שטעדטלעך א זיכערע אונטערנעהמונג נור זייער וואוקס איז אויך א נאטירליכער אויסגאנג פון די עקזיסטירענדע אומשטענדען. די שטעדטלעך ציהען צו זיך די אלע וואס האבען א פערלאנג צו פערזיכערען זייער צוקונפט און אויך מיט רעכט, ווייל יעדער איינער קען זעהן אז די ענטוויקלונג פון דער וועסט האט זיך נור וואס אנגעהויבען.

בלויז צעהן פראצענט פון לאנד איז קולטיווירט; פיעלע אוצרות. ווי מינעראלען, וועלדער א. ד. ג. זיינען נאך אפילו ניט בעריהרט געווארען. יעדער טריין ברענגט מיט זיך טויזענדער נייע מענשען. צו דעם אלעמען ווען איהר געדענקט נאך אז די פערגרעסערונגען פון די אייזענבאהנען געהט אן אזוי ריזיג, קענט איהר דאן מיט זיכערהייט גלויבען אז די צוקונפט פון די נייע שטעדטלעך אין וועסטערן קענעדא איז א גלענצענדע.

אום צו בערעכטיגען אונזער מיינונג וועגען וועסטערן קענעדא איז כדאי צו ציטירען די ווערטער פון איינעם א פארשטעהער פון דער גרויסער געלד מאכט, וועלכער האט זיך אויסגעדריקט ביי א געוויסער געלעגענהייט: „דער וואוקס און ענטוויקלונג פון די שטעדט אין וועסטערן קענעדא איז א סורפרייז ניט נור פאר די וואס וויסען גאר ניט וואס דארטען טהוט זיך, נור אויך פאר יענע וואס פאלגען אויפמערקזאם נאך, צוליעב זייערע אינטערעסען, דעם וואוקס פון דער וועסט".

די אימיגראציאן קיין קענעדא איז געווען אין לעצטען יאהר 354,237. אונזערע שכנים אין די סטייטס האבען געקראגען די זעלבע צאהל אימיגראנטען ווען זייער פאפוליישאן איז געווען 38,558,000. אונזער חלק פון דער אימיגראציע פון אייראפא און פון די סטייטס וועט באלד דערגרייכען די צאהל פון א מיליאן יעדען יאהר. די אמעריקאנער האבען געקראגען די זעלבע צאהל ווען זייער פאפולייש‍אן איז געווען 80 מיליאן.

אין דער וועסט איז פאר דעם לעצטען יאהר געבארען געווארען א שטעדטיל יעדען טאג און זיי וועלען נאך אין א קורצער צייט אזוי אויפוואקסען, אז פיעלע אלטע שטעדט אין דער איסט וועלען אויסקוקען ווי דערפער געגען זיי. מען דארף פערשטעהן אז די נייע שטעדט בעשאפען און פערברויכען פראדוקטען. זיי פאדערען לאמבער, קוילען, האלץ, בילדינג מאטעריאל, שפייזען, קליידער און טויזענדע אנדערע ארטיקלען. זעלבסטפערשטענדליך אז דאס אלעס גיט א גאלדענע געלעגענהייט צו פערשיעדענע געשעפטסלייט און קיין פיאנער פון דער וועסט וועט קיינמאל ניט חרטה האבען פאר זיין איבערציהען זיך אין דער ווייטער וועסט. די טענה אז די וואס זיינען אוועקגעפאהרען פריהער האבען אלעס אויסגעכאפט איז ניט ריכטיג. פערקעהרט, וואס מעהר מענשען עס קומען, דעסטא גרעסער ווערט דאס פעלד פאר פערשיעדענע געשעפטען און אינדוסטריען און טויזענדער מענשען וואלטען פיעל פראפיטירען ווען זיי זאלען שטודירען די צושטענדע אין דער וועסט.

די נאכפראגע אויף ארבייטס קראפט אין דער וועסט איז פיעל גרעסער ווי דער אנבאט, ניט רעכנענדיג דאס פיעלע ציהט צו די גרויסע פרייזען וואס מען צאהלט די הארוועסטער. א חוץ הארוועסטער איז דא א גרויסע פעלד פאר סקילד ארבייטער. אזוי ווייסען מיר האט א שטאדט אין דער וועסט בעשלאסען צו שיקען א מענשען קיין יוראפ, ער זאל ברענגען הונדערטע קארפענטערס און מעיסאנס, ווייל פיעלע שטעדט אין דער וועסט קענען אבסאלוט ניט וואקסען איבער דעם דוחק אויף ארבייטס קראפט.

אט אזוי שטעהט היינט צו טאג קענעדא אין אלגעמיין און בעזאנדערס די וועסט.

די הערשער וואס האלטען יעצט מלחמה.

קעניג ניקאלאס פון מאנטענעגרא, וועלכער האט מיט א דראמאטישער שנעלקייט אנגעהויבען דעם מלחמה קאמפיין אויף די באלקאנען, איז א קריעגס העלד דורך און דורך. ער אליין קאמאנדירט די ארמעע און אויף דעם שלאכט פעלד האט ער זיך ארויסגעוויזען אלס א העלד. אין 1876טען יאהר האט ער בעלאגערט די פעסטונג ניקאשיק און נאך א דריי מאנאטליכען קאמפף האט ער געצוואונגען דעם קאמענדאנט פון דער פעסטונג זיך אונטערצוגעבען מיט דער גאנצער ארמעע

* * *

מאנטענעגרא׳ס הערשער איז א ריעז אין וואוקס, 6 פוס און 4 אינטשעס הויך און ניט קוקענדיג אויף זיינע 71 יאהר, איז ער נאך אזוי שטארק ווי דער יונגסטער סאלדאט פון זיין ארמעע. ער איז איינגאנצען אלט געווען 19 יאהר ווען ער האט איבערגענומען דעם טראהן און א חוץ דעם עסטרייכישען קייזער איז ער דער עלטסטער הערשער אין דער וועלט.

קיין מאנארך איז ניט בעליעבט אזוי צווישען זיינע אונטערטהאנען ווי דער הערשער פון מאנטענעגרא. ער רעכענט זיך אלס פאטער פון דעם גאנצען פאלק. לעבט מיט זיי צוזאמען און ווייס דעם נאמען פון יעדען איינעם. זיין שטוב איז ניט בעסער ווי פון דעם דורכשניטליכען פויער. ער נעהמט אנטהייל אין אלע זייערע געשעפטען. אלס ספארט, סאלדאט און שיסער ווערט ער בעוואונדערט פון יעדען איינעם. ער האט ניט איין מאל אויפגעשטורמט זיינע אונטערטהאנען מיט זיינע מלחמה ליעדער און דראמען. ער רעכענט זיך דערום אלס גרויסער פאעט און דראמאטורג. צוויי פון זיינע דראמען „פרינץ ארפאניט" און „די באלקאנישע קעניגין" האבען געוואונען די אנערקענונג פון דעם גאנצען פאלק.

מאנטאנעגרא׳ס הערשער איז קיינמאל ניט געווען צופריעדען מיט זיין קליינינקער מדינה׳לע. אין א געשפרעך מיט פראנץ יאזעף האט ער זיך אויסגעדריקט: „די טערקען האבען צוגענומען מיין גאנצעס לאנד און די עסטרייכער אלע ימים, פאר מיר איז גאר ניט פערבליבען, א חוץ דער הימעל".

די טעכטער פון קעניג ניקאלאס זיינען בעריהמט געווארען מיט זייער שעהנהייט ווי אויך מיט זייערע שידוכים. זיינע צוויי עלטערע טעכטער, פרינצעסין מעליטא און פרינצעסין סטאנא, האבען חתונה געהאט פאר רוסישע גרענד דיוקס. די דריטע טאכטער איז די קייזערין פון איטאליען. אויף דער פראגע פון זיינעם א פריינד: פאר וואס מאנטענעגרא עקספארטירט גאר ניט, האט דער קעניג געענטפערט:

‚נו, און מיינע טעכטער האט איהר ערנעסען?‘

* * *

כאטש דער קעניג פערדינאנד פון בולגאריען רעכענט זיך פאר א דעספאטישען הערשער, פונדעסטוועגען איז ער א מענש מיט געוועהנליכע זיטען. קיין זאך האט ער נים אזוי ליעב ווי צו פערלאזען זיין הויפטשטאדט פון בולגאריען, סאפיא, און אוועקפאהרען קיין ווארנא, זיין זומער פאלאץ וואו ער קען זיך פערנעהמען מיט זאאלאגישע און באטאנישע שטודיען. ער איז א גרויסער זאאלאג און באטאניקער. אין סאפיא האלט ער אויף א זאאלאגישען גארטען אויף זיין אייגענעם רעכנונג.

ווי אזוי פערדינאנד איז געקומען צו זיין טראהן, לייענט זיך עס ווי א ראמאן. ער איז געוועזן א פראסטער ליוטענאנט אין דער עסטרייכישער ארמעע, ווען די נאציאנאלע בולגארישע אסעמבלי האט איהם ערוועהלט אלס זייער הערשער.

פיעלע פערזוכען זיינען געמאכט געווארען צו טויטען פערדינאנד'ען, אבער אהן ערפאלג. פערדינאנד'ען גיט מען קרעדיט פאר זיין ארבייט וואס ער האט איינגעפיהרט ריכטיגע שולען, א נעץ פון אייזענבאהנען, פיעלע שאסעען און קאנאלען. ער האט דערהויבען די בולגארישע ארמעע צו דעם מצב ווי זי געפינט זיך יעצט.

* * *

אזוי ווי דער הערשער אין מאנטענעגרא, אזוי איז אויך קעניג פעטער פון סערביען א געניטער, פראקטישער סאלדאט. ער האט שוין מלחמה געהאלטען מיט די דייטשען בעת דער פראנצויזיש דייטשער קריעג. שוין נייו יאהר אז ער הערשט איבער סערביען און — זאגען מיט זיינע אייגענע ווערטער — איז דאס געוועזן נייו יאהר פון ארבייט, זארג און שרעק פאר דעם טויט, ווייל עס איז א בעוואוסטער פאקט אז קעניג פעטער איז נור א ווערקצייג אין די הענט פון דער פארטיי, וועלכע האט אין 1903טען יאהר ערמארדעט דעם קעניג און קעניגין פון סערביען.

* * *

דער גרויסער אלטער מאן, קיאמיל פאשא, איז געוועזן דריי מאל גרענד וויזיר, יעצט איז ער פרעזידענט פון טערקישען קאנאל. ער רעכענט זיך אלס איינער פון ענגלאנדס בעסטע פריינד.

* * *

קעניג פערדינאנד איז צוויי מאל געוועזן פערהייראטה. דאס ערשטע מאל האט ער חתונה געהאט מיט מערי לואיז אין 1890, דאס צווייטע מאל צו דער פרינצעסין עלינאר. די צווייטע חתונה זיינע איז געוועזן ראמאנטיש. עס ווערט דערצעהלט אז ער האט געליעבט פרינצעסין עלינאר, ווען ער איז געוועזן נאך גאנץ יונג, אבער חתונה געהאט האט ער פאר א צווייטער, זי איז געבליבען אונפערהייראטה. ווען פערדינאנד איז געבליבען אן אלמן, האבען זיי זיך בעגעגענט און האבען חתונה געהאט. ביידע זיינען דאמאלסט אלט געוועזן צו פופציג יאהר.

* * *

איידער קעניג פעטער איז געווארען הערשער פון סערביען, האט ער געוואהנט אין פאריז אין א פלעט פאר וועלכען ער האט געצאהלט 30 פונט א יאהר. ער האט זיך דאמאלסט געדרעכענט אלס ספארט און פרייז פייטער.

דער סערבישער קעניג האט נור דריי קינדער, צוויי זיהן מיט איין טאכטער. דער עלטערער זוהן פרינץ דזשארדזש איז בעקאנט אין יוראפ מיט זיינע משוגעת'ן. די טאכטער זיינע האט חתונה געהאט מיט א רוסישען פרינץ לעצטען יאהר.

* * *

‚מיין קראפט ליעגט אין דער ליעבע צו מיין פאלק‘ — אזוי האט זיך אויסגעדריקט קעניג דזשארדזש פון גריכענלאנד, ווען ער איז גערופען געווארען צום טראהן. יעדער האט זיך דאמאלסט אויסגעלאכט פון איהם. נור ווי עס ווייזט אויס, האט ער דאך עפעס יא אויפגעטהאן.

* * *

מרדכי דאנציס.

א בלאָנדזשענדער ניגון.

מיינע פריינד ב. י. און ראזע גאלדשטיין — א מתנה.

(ושע פארטזעצונג).

— וואס זשע טהוסטו עפּיס? ווארום ענפערסטו ניט? — האט איהם די מומע זעלדע איבערגעפרעגט.

אין איהם, האט עפּיס מיט אמאל אויפגעוואכט, אזוינס וואס בענלייט איהם אומעדום, וואהין ער קומט, פאר דעם גאנצען יאהר פון זיין הונגער-לעבען. איהם האט נור געוואונדערט וואס אט דאס ‚אזוינס‘, האט איהם אזוי שנעל פערלאזט, איז ער שוין אזוי שוואך? האט ער זיך שוין אויף אזוי פיעל פערלארען? זאל דער הונגער און די אלע ליידען זיינע, וואס האבען זיך פאר דער לעצטער צייט אזוי פערשטארקט און פערשארפט — האבען צובראכען אין איהם דאס שטאלצע, און אונבעזיעגבארע וואס האט איהם פליגעל געגעבען, און זיין קאפ הויך געהאלטען?

ניין, ער איז ווידער געווארען וואכענד, פארזיכטיג ווי מ'וואלט איהם א אונערווארטעטען קלאפ געוואלט דערלאנגען, די אויגען האבען זיך ברייט פאנאנדערגעעפענט, און די מומע זעלדעס אנגעשטעלטע בליקען, האבען זיך אנגעשטויסען אין זיינע זיכערע און שטאלצע.

— וואס איך מאך? — האט ער נאכלעסיג רוהיג, איבערגעפרעגט — איך מאך א לעבען... א פיין לעבען... פערדין געלד... גענונג...

— אזוי? זעהר פיין... זעהר פיין...

די ארויסגאנגס טהיר, האט זיך האסטיג געעפענט, און אין צימער זיינען אריין פון גאס, מיט א לוסטיגען ‚גוטען אבענד, מאמע‘ — צוויי יונגע מיידלאך, אין לייכט בריינע מאנטלען, און פריהלינגס היטעלאך אויף די קונציג-פריזירטע, שעהן-פערקאמטע קעפּלאך.

דאס פריהלינגס-ווינטעל האט נאר וואס פריינעיאנט די מיידעלשע בלוט איבער די בוינינע ווארעמע לייבער, די אויגען האבען יונג און פרייליך געלייכטען און דערצעהלט פון פריהלינג'ס-חלומות וואס טראגען זיך יעצט אום אין נאכטיגען אויר, פון מיריאדען הימעל ליכטלעך וואס ברענען הייליג און פרום.

גאדין, האט זיך אנגעפאנגען דרעהן אויף'ן שטוהל, די האנד האט זיך ווי פון זיך געהויבען צום שניפס, צום אויפגעקנעפּעלטען ראק, צום צושויבערטען קאפּ אין וועלכען זי איז ענדליך פערבליבען, דרעהענדיג דארט מיט צוויי פינגער אן עקשנות'דיגען לאק גלאט אזוי אין דער וועלט אריין...

לינא און סאניא זיינען געשטאנען א ווייל'ע, אקוק געטהאן אויף איהם, און ניט זאגענדיג איהם קיין ווארט, אוועק אין צווייטען צימער.

ער איז ווידער געבליבען אליין מיט דער מומע זעלדע, וואס האט איהם יעצט עפּיס מאדנע בעטראכט מיט איהרע קליינע, מיט פעטס-פערשוואומענע אויגעלעך.

— וואס זשע איז דיין טהועכץ? ביי וואס ארבייטסטו? — האט די מוהמע זעלדע איבערגעריסען דאס שווייגען.

גאדין האט דערפיהלט ווי אימיצער יאגט אן א קעלט איבער זיינע ביינער: דער ווייכער זיץ פון סאמעט-שטוהל האט וויקאנגעליהטעס אייזען געבריהם, דאס ליכט האט געשניטען די אויגען, און דאס ברומען פון דער קאך האט ווי הונדערטער פויקען געבאראבאנעט אין די אויערען.

איהם האט שוין באנג געטהאן וואס ער איז דא; צו וואס פאר א טייוועל איז ער געקומען אהער? ווער דארף איהם דא? און וועמען דארף ער דא? און מאדנע איז איהם געווארען צו טרעפען זיך אין דעם גרויסען, רייכען צימער, צווישען די בילדער און שווערע בעגאלדעטע ראמען, צווישען שטרענגען, געשניצטען מעבעל. ווי קומט ער אהער? און מאדנע איז איהם אויך געוועזן צו זעהן אט די קורצע, דיקע אידענע מיט די בלישצענדע רינגען אין די גרויסע, פליישיגע אויערען, הערען פון איהר: ו-ו-א-ס א-י-ז ד-י-י-ן ט-ה-ו-ע-כ-ץ?

— איך ארבייט אין א צייטונג... קריג שעהן געהאלט... יא, שעהן געהאלט!.. — האט אימיצער פאר איהם געענטפערט דער מומע זעלדע'ן פרעהליך און זיכער...

— נו, וואס דען... אז מ'וויל נור זיין א לייט... ניט קיין לעדיג געהער... געפינט מען שוין ארבייט..

* * *

אימיצענס פינגער זיינען אין א צווייטען צימער שנעל, שנעל דורכגעלאפען איבער פיאנא קלאווישען.

דא-לא-מי-פא! — האבען די טענער פרעהליך געענטפערט.

גאדין האט זיך צוגעהערט, עפּעס ערוואַרטעט.

Come to me when sun set on the hills...

האט לאנגזאם א פערבענקטע קאנטראלטא זיך צוגאסען אונטער א שטילען פיאנא אקאמפאנימענט.

דאס האט געזונגען לינא, דער מומע זעלדע'ס עלטערע טאכטער. גאדין האט געוואוסט אז זי טרעט מאנכעס מאל אויף אין קאנצערטען. די יונגערע סאניא האט איהר אויף דער פיאנא בעגלייט.

לינא'ס שטימע האט זיך ווי א פוינעל דורך די האלב אפענע פענסטער ארויס געריסען און אין צימער וואו גאדין מיט דער מומע זעלדע'ן זיינען געוועזן, זיך אריינגעטראגען.

די פערבענקטע קאנטראלטא האט זיך מיט דער פריהלינג בענקעניש בעגעגענט, מיט דעם נאכט טרויער זיך געטראפען און מיט דעם ווינטעל וואס האט אין פענסטער געוועהט. די פאר־האנגלעך האבען ווי ווייסע פליגעל געציטערט און לאנגזאם ווי דורך אונזיכטבארע שפאלטען אין גאדין'ס הארץ געדרונגען, איבער גאדין'ס נשמה זיך צוגאסען.

די מומע זעלדע מיט איהרע פעט גלאנציגע אויגלעך, מיט איהר ו-ו-א-ס ז-ש-ע א-י-ז ד-י-י-ן ט-ה-ו-ע-כ-ץ? זיינען ערגעץ אין אן אויפגעהענדען נעבעל צורונען. דאס גרויסע עס צימער איז דורך אימיצענס כישוף שטעקעלע אין א קליין, היימליך הדר'ל פערוואנדעלט, אויף א קליינעם, מיילעכדינען טישעל מיט ביכער אנגעלענט, ברענט א לאמפ אונטער א גרינעם אבאזשור, היימליכע שאטענס פויזען אום אויף די ווענט. לינא, די פול בּרוסטיגע, ליכטיג האריגע, ליכטיג אויגיגע, מיט די גרויסליכע ווייס בלישצענדע ציין אונטער די זאפטיג רויטע ליפען, טרעלט אויס מיט איהר בענקענדער, רופענדער, רעגענדער קאנטראלטא:

‚ליובליו יאַ טיעביאַ, אָ, לונאַיא נאָטש!‘

(פארטזעצונג פאלגט).

יעקב קירשענבוים.

די אונטערוועלט.

פילאדעלפיא, רופט מען דאס שלאף צימער פון נויארק. אין פילאדעלפיא קאכט ניט אזוי דאס לעבען, ווי אין נויארק, און פלעגט אימער זיין דער אמת'ער צענטער, פון דער אונטערוועלט:

אין די אלטע גוטע צייטען ווען נויארק איז געווען פריי — און אפען, ווען פראסטיטוציאן און איהרע בעשיצער, זענען געוועזן די בעלי-בתים פון ‚עללען סטריט‘, (א גאס וואס האט בעלאנגט צו קאדעטען און געמבלער), דאמאלס איז פילאדעלפיא געווען דאס ליעבלינג שטעדטיל פון דער אונטער וועלט. האט א קאדעט געוואלט פערשאפען זיין געליעבטער פערגעניגען, איז ער מיט איהר געפאהרען קיין פילאדעלפיא, דארט האט ער זי ארומגעפיהרט אין די פערשידענע קאפע-הייזער, וואו מען האט איהם אבגעגעבען גרויס כ ב ו ד, און די געפאלענע האט בולט געזעהן ווי איהר ‚בעשיצער‘, ווי איהר ‚ליעבהאבער‘ ווערט גערעהרט; די געפאלענע און אונגליקליכע, האט ניט פערשטאנען, אז דאס איז צו ארדער כדי צו ערוועקען אין איהר חשק און רעספעקט צו איהר שענדער.

דאס איז אבער ניט דער עיקר, דארט פלעגט מען חתונה האבען, איז אמאל א געפאלענע ‚פרעך‘ געווארען, און געפאלענע דערט פון איהר ליעב האבער א געזעצליכע הייראטה, דאן האבען שוין די קאדעטען אין פילאדעלפיא געהאט א קארט, וואו מען פלעגט חתונה האבען.

לאכט ניט! דאס איז ניט קיין אויסגעקלעהרטע געשיכטע. די קאדעטען, האבען ווירקליך אבגעדונגען א זעהר שעהן הויז. איין ‚פלאר‘ האבען זיי פערוואנדעלט, אין א קארט רום, און אום צו פערזיכערען א מיידעל, פלעגט איהר אויסנוצער אויסשרייען; ‚וואס דו גלויבסט מיר ניט? קום וועלען מיר פאהרען קיין פילאדעלפיא, און דארט וועל איך הייראטהען מיט דיר געזעצליך‘, אין אין דיזען קארט, האט מען אויף אזא אופן חתונה געמאכט הונדערטער פרויען.

די ‚פייק‘ קארט, איז געווען וואונדערבאר איינגעריכטעט מיט אלע פישטשעווקעס. צוויי פאלים-לייטע זיינען געשטאנען ביים טהיר, דער ריכטער איז געזעסען פון אויבען אן, און די וואס זענען אריין אין דיזען ‚קארט‘, האבען געמוזט בלייבען אויסער זיך פאר איבערראשונג, דען דאס געריכט הויז איז געווען זעהר רייך איינגעפיקסט. דאס געריכט הויז האט געדיענט פאר אלערליי סארט פערברעכענס פון דער אונטערוועלט. און די אמת'ע פאליס אדער קארטס האבען דערפון נארניט געוואוסט.

די אונטער וועלט אין פילאדעלפיא, האט זיך ניט אבגעשראקען פאר קיין טהאט. ווייל וואס קען נאך זיין מעהר געוואגטער ווי צו מאכען א געריכט הויז? דאך האבען זיי עס געטהאן אהן מורא.

צווישען די קאדעטען אין אלגעמיין, געפינט איהר גאנץ קלוגע, און געבילדעטע מענשען, און זיי ווערען געוועהנליך די ‚גייסטיגע‘ פיהרער פון דער אונטער וועלט, זיי מאכען פערשידענע פלענער, זיי גיבען ‚ארדערס‘ און זיי ווערען בעטראכט אלס די באמעס פון דער אונטערוועלט; פילאדעלפיא די שטילע שטאדט, איז תמיד געווען דער טאן געבער פון אלע סארט פערברעכענס. האט מען אין נויארק בערויבט אדער איינגעבראכען וואו, האט מען די ווארע פערקויפט אין פילאדעלפיא, דארט איז געווען די נעסט פון אלע איינברעכער, ווייל אין פילאדעלפיא זענען עס תמיד געווען די גייסטיגע פיהרער, וואס פלעגען שוין בעזארגען די גע'גנב'עטע סחורה, און אימער איז ‚עללען סטריט‘, פון נויארק געשטאנען אין דירעקטער פערבינדונג מיט פילאדעלפיא; האט מען אין פילאדעלפיא בעדארפט מאכען אנארגרויסען ‚דזשאב‘ זענען די נויארקער געננסטערס, ארויס געפאהרען אהין. אזוי זענען די חברה פון דער אונטערוועלט געשטאנען אין ברידערליכער פערבינדונג.

נ י י ע ס.

טערקישע אידען אין גרויס נויט.

די אליאנץ איזראעליט אוניווערזאל (חברה כל ישראל חברים) האט ארויסגעלאזט אן אויפרוף פאר הילפע פאר די טערקישע אידען וואס זיינען פערארונגליקט געווארען דורך דער באלקאנישער מלחמה. דער אפיעל לויטעט:

‚פיעלע טויזענדע פון אונזערע ברידער האבען פערלארען זייער לעבען אין די הריגות און חורבנות פון דער באלקאנישער מלחמה. פיעלע פון די וואס זיינען געבליבען לעבען זיינען יעצט היימלאז, אין דער גרעסטער נויט און פאלען פון דער כאלערא.

‚אין אזא שרעקליכען אונגליק, קוקען אויס די ליידענדע אויף דער אליאנץ איזראעליט, וועלכע האט זיי געהאלפען זייט איבער פופציג יאהר. די אליאנץ האט שוין געשיקט הונדערט טויזענד פראנק.

‚אין נאמען פון די ליידענדע מאכען מיר דיזען ערנסטען אפיעל צו אייער וואהלטהעטיגקייט און מיר בעטען א שנעלען אפרוף‘.

נדבות פאר די אונגליקליכע זאלען געשיקט ווערען צום אפיס פון נויארקער בראנטש פון דער אליאנץ, 150 נעססאן סטריט, נויארק סיטי.

חכם באשי אפעלירט אויך.

דער חכם באשי פון טערקיי, ר' חיים נחום, האט ארויסגעשיקט א הערצרייסענדען אפיעל צו די אידען פון אלע לענדער אז זיי זאלען קומען צו הילף זייערע טערקישע ברידער וועלכע לעבען יעצט דורך א ריכטיגען חורבן.

דער חכם באשי זאגט אז קיין איד אין דער גאנצער וועלט טאר ניט בלייבען גלייכגילטיג צו דיזען גרויסען אידישען חורבן אין טערקיי און די אידען פון אלע לענדער מוזען באלד קומען צו הילף, יעדער וויפיעל ער קען בייסטייערען צו העלפען די אונגליקליכע.

אויף אן אנדער פיידזש אין דיזען נומער לעגט מר. אב. זוסמאן פאר מען זאל שיקען צו דער אליאנץ די הונדערט דאל. וואס זיינען דא געזאמעלט געווארען פאר די מאראקער אידען.

אידישע פארמערס קאנווענשאן.

אין נויארק איז אבגעהאלטען געווארען די 4טע יעהרליכע קאנווענשאן פון די אידישע פארמערס. 70 דעלעגאטען, פערטרעטענדיג 50 ארגאניזאציאנען מיט א מעמבערשיפ פון 6 טויזענד אידישע ערד איינגעטהימער אין פערשידענע טהיילען פון די סטייטס און קענעדא זיינען אנוועזענד געוועזן. צווישען די דעלעגאטען איז אויך געוועזן א פרוי, מרס. ראוז בלעין, א פארמערין פון קאמערסוויל, פא.

איינע פון די וויכטיגסטע פראגען וואס זיינען פערהאנדעלט געווארען אויף דער קאנווענשאן איז — לייכטער קרעדיט. די 8 קאאפעראטיווע קרעדיט יוניאנס וואס די פארמערס האבען לעצטען יאהר געגרינדעט זיינען ניט גענוג. מען וועט פעראינטערעסירען די וואשינגטאנער רעגירונג אין דער שאפונג פון קרעדיט בענק וואס זאלען אויסלייהען די פארמערס געלד אויף לייכטע אבצאהלונגען, אום זיי זאלען קענען פערגרעסערען די נחלות, מאדערניזירען זיי און בעארבייטען לויט וויסענשאפטליכע מעטהאדען.

וויכטיגע קאנווענשאן פון ארבייטער פון גרייט בריטאניען.

ביי דער קאנפערענץ פון דער לייבאר פארטיי וואס וועט שטאטפינדען אין לאנדאן קומענדען יאנואר, וועט פארגעשלאגען ווערען אז אלע ארבייטער פארטייען פון דער בריטאנישער אימפעריע זאלען בעטראכטען די פאליסי פון די ארבייטער בנוגע פערשידענע אימפעריעלע אנגעלעגענהייטען אין בעצוג צו אויסלענדישע מדינות און די סאציאליסטישע בעוועגונג אין אלגעמיין.

הומאר וויץ סאטירע.

שבת אויבס

חנוכה געלד.

אויסגעטהיילט צו אלע וויניפעגער פאעטען, שרייבערס, לעקטשורערס, רעדעל פיהרער, כלל טהוער, טשייניק האקער און גלאט נודניקעס פון א גאנץ יאהר.

פון א נארד ענדער.

מיר ווילען ניט זיין קיין אויסנאהם פון דער גאנצער וועלט און אז ביי דער גאנצער וועלט (אונטער דעם ווארט ‚וועלט' מיינען מיר געוועהנליך ‚מצרים') איז חנוכה, און אלע אידען פון מצרים האבען זיך צולאזען אויף בעלער, קאנצערטען, אונטערהאלטונגען, פארטיס, סורפרייז פארטיס, חנוכה אבענדען, פעסטען און גלאט פלעצער וואו מען כאפט א קערטיל און מ'פערבייסט מיט לאטקעס, האבען מיר זיך מישב געוועזן אז מיר זאלען אויך פראווען חנוכה.

אבער דא איז די פראגע: ווי אזוי זאלען מיר פראווען חנוכה? כ'מיין אז מיר ווילען זיך אנעסען מיט לאטקעס און מיט גריוועגעס און אנשפילען זיך גוט אין קארטען אדער אין דרעהדיל, וועט אייך נעווים דערפון גאר ניט ארויסקומען. וואס זשע דען? אויב פראווען חנוכה, דארפען שוין אלע דערפון הנאה האבען און אגב טאקע יוצא זיין לכל הדעות און חלילה וחס קיינעם ניט קריוודען.

און אזוי ווי מיר ווילען אייך ניט האקען קיין טשייניק פון די מאקאבייער, וועלכע קיינער קען ניט און ווייס ניט; און מישטיינס געזאגט, פון וואנען זאל מען זיי קענען? זיי שרייבען ניט אין צייטונגען, זיי האלטען ניט קיין לעקטשורס, זיי האבען ניט קיין אפיסעס פון ריעל עסטייט, זיינען ניט קיין פרעזידענטען פון שוהלען, לויפען ניט פאר א דזשאב אין סיטי האל און קומען אפילו קיינמאל ניט אריין אין פיפעלס בוק סטאר; נו, איז שוין א וואונדער וואס מ'וועט אונז אנקוקען ווי משוגעים ווען מיר זאלען אייך אנהויבען דערצעהלען פון אזוינע ‚גרינהארנס'? און דערצעהלען אייך ווידער פון די נסים וואס האבען געטראפען די אידען מיט טויזענדער יאהרען צוריק, האבען מיר גלאט קיין חשק ניט, ווארום א חוץ דעם וואס זינט איהר זייט אנגעקומען קיין אמעריקא האט איהר אויפגעהערט צו גלויבען אין נסים, איז גלאט ביי יעצטיגער צייט א סכנה צו דערצעהלען נסים. אט דא אנומלטען האט זיך א חברה צוזאמענגענומען און אנגעהויבען דערצעהלען נסים וואס מיט זיי האט פאסירט, איז שיעור ניט ארויס געקומען א געשלעג. איינער האט דערצעהלט אז ער איז געווען אין אידישען טהעאטער ביי א פארשטעלונג און עס האט איהם גאר ניט געשאדט, ער איז אויף מארגען אויפגעשטאנען פריש און געזונד און איז אוועקגעגאנגען צו דער ארבייט; א צווייטער האט דערצעהלט אז ער איז פאר 7 מיט א האלבען יאהר צייט זינט ער איז אין וויניפעג, געווען אין א שוהל פאריגע ימים טובים און ער האט דארט קיין ‚פייטס' ניט געזעהן; א דריטער האט דערצעהלט אז ער האט בייגעוואהנט א קאנצערט וואו אלע אדווערטייזטע קרעפטע האבען טאקע מיטגעווירקט; א פיערטער האט דערצעהלט אז ער האט געקויפט א הויז און מ'האט איהם ניט אבגעבלאפט און נאך אזעלכע נסים האט מען דארט דערצעהלט. האט אבער קיינער ניט געוואלט גלויבען די דערצעהלער און מען האט זיי אנגערופען ליגנערס און זיי האבען אויך ניט געשוויגען און עס איז געווארען א זידלעריי און מ'האט זיך שיער ניט אנגעהויבען שלאגען.

נו, און אויב ניט דערצעהלען קיין נסים, דאן וואלטען מיר געדארפט זינגען פאר אייך ‚הנרות הללו', אבער צום גרוים בעדויערען, קענען מיר עס ניט דערוויזען, ווייל אונזער חזן וועלכער האט פאריגע ימים טובים געדאווענט ביי אונז, איז זעהר ביזי, ער פעדעלט יעצט מיט שוה לייסעס.

און דער לעצטער סימבאל פון חנוכה — די ליכטלעך — דארפען מיר דאך ברוך השם דא ניט האבען, ווארום אין סיטי האל פאוער פלענט שטעהט א קליין שנציל וואס גיט א דרעה איין סוויטש און עס ווערט ליכטיג אין גאנץ מצרים און פערשפארט אונז צו באדערען זיך מיט די ליכטלעך, וועלכע ווילען קיין איבעריגען ריח ניחוח ניט צוגעבען...

און דערום האבען מיר אויסגעקלערט א נייען אטריביוט: מיר זאלען אלעמען אויסטיילען חנוכה פרעזענטען, געוועהנליך יעדען נאך זיין פערדיענסט. דערמיט ווילען מיר שוין אבקומען דעם חוב פון פראווען חנוכה און מיר ווילען אויך אלעמען צופריעדענשטעלען.

און מיר האבען גענומען די גאנצע נארד ענד און אויסגעלעגט אויף א לאקשען ברעט און ביים שיין פון א חנוכה ליכטעל ווילען מיר ארויסשלעפען אלע ‚גדולים' נאכ'ן אלף בית און געבען זיי חנוכה געלד:

אידישע אקטיארען: א גרויסע בילד פון יעקב גארדין צו פערשטעלען זאלאטארעווסקי'ס מאכערייקעס.

אסאווסקי'ן: א תלמוד תורה מיט א נאציאנאל ראדיקאלע שולע צוזאמען אונטער איין דאך מיט איין פרעזידענט וועמעס נאמען זאל זיין אסאווסקי.

בית יעקב שוהל: טאלעראנץ.

גאלדשטיין'ען: (דא האב איך געהאט אן אויסגעצייכענטען וויץ, נור, גונישט, זאל ער איבערקומען אויף אנדערע הענט).

דירעקטארען פון תלמוד תורה: א סטעף מלמדים וואס מ'זאל צו זיי ניט דארפען האבען קיין מלמד.

היברו יונייטעד טשאריטיס: א פאר ‚גראבע' נדבנים.

וויניפעגער אידען: אביסעלע אחדות.

זאלצמאנען: א סאציאליסטישע פארטיי וואס זאל איהם לאזען ‚לויפען'.

זוסמאן'ען: (מיר בעטען אונזערע גענאסען אבצושיקען עס איהם אין קאלגארי) א נאדעל מיט א פינגערהוט.

חברה קדישא: באלזאם צו אויסשמירען די קבצנ'ישע מתים אז זיי זאלען ניט פערפוילט ווערען ביז זיי וועלען בעצאהלען קבורה געלד.

טשערניאק'ען: מענשען מיט געזונדע נערווען צו אויסהערען זיינע פארעדעס.

יאמפאלסקי'ן: א דזשאב אין תלמוד תורה.

כתריאל-כאזאנאוויטש'ען: א 2 לעזער אין וויניפעג פאר זיין ‚פאלקסצייטונג'.

ליבעראלען: פאליטישענס וואס זאלען ארבייטען און וואוטען פאר דער ליבעראלער פארטיי אהן געלד.

מעמבערס אף פארלאמענט: אביסעל אויפריכטיגקייט.

נייע קאנטראלערס, אלדערמען און מעיאר: א גוט קוויטעל פאר ווייניג געלד

סאציאליסטען: א פאר גוטע גענאסען וואס זאלען גלויבען מעהר אין קארל מארקס'ען איידער אין ‚בינטעל'.

עלעקשאניקעס: (מערקט אייך, ס'איז א נייער ווארט אין דער אידישער שפראך) א גוטען שנאפס דעם 13טען דעצעמבער.

פיפעלס בוק סטאר: קונים אויף ליטעראטור.

פרענקל'ען: א יארמולקע מיט א טלית קטן צו פערקויפען האלץ אין העברעאיש.

ציוניסטען: אביסעל ארץ ישראל ערד צו פערזייען די ביימער פון יער הירצל אויך אויף דער הינער סעמעטערי.

קאנסערוואטיוון: דאס זעלבע וואס די ליבעראלען.

רבנים: 2 תורות, א ספרד'ישע און א ליטווישע.

שרייבערס פון וויניפעג: זעצערס וואס זאלען קענען פיקסען זייערע גראב יונגישע מיסטייקס.

תלמוד תורה: זעהט ‚דירעקטארען'.

די איבעריגע וואס איך האב דא אויסגעפעלט, זאלען קיין פאראיבעל ניט האבען, כ'וועל זיי פערבעסערען בעת'ן שיקען שלוח מנות.

ארבייטער רינג. וויניפעגער בראנטש 169

דער אַרבייטער רינג

איז דער גרעסטער און זיכערסטער אידישער ארדען אין דער וועלט.

צאהלט טויטען, קראנקען, קאנסאמפשאן, ווי אויך פיונעראל בענעפיטס.

דער וויניפעגער בראנטש 169 מיטעט צוויי מאל אין מאנאט אין **פעירבערנס האל, 208 סעלקירק.**

נעקסטער מיטינג זונטאג דעם 8טען דעצעמבער אום 2 אוהר נאכמיטאג.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכטע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין ניכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. Phone Main 9451

מיר האבען 800 הייזער

וואס מוזען פערקויפט ווערען בעפאר יאנואר. מיר גאראנטירען אייך אז זיי זיינען סנעפס. אויב איהר ווילט קויפען איז יעצט די צייט. קומט זעהן וואס פאר א סטאק מיר האבען.

43

Adelman & Soffer
Realty Co.
407 Selkirk avenue
Phone St. John 1354

: : זעכציג לייט געזוכט : :

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולערנען. טולס פריי און ווייזדשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי
The International Barber College
אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

NORTH END JOBBING Co.
264 Jarvis Avenue

מיר פערקויפען אויס אונזער סטאק אין האלסייל און ריטייל. יעדער ווער עס וועט קויפען ביי אונז וועט האבען די געלעגענהייט צו קויפען אלעס זעהר בילינ. לאזט ניט דורך די געלעגענהייט צו קויפען.

42

זייט געזונד און האט א געזונדען מאגען.

איך האב ערעפענט א נייעם פרישען שפייז צימער אין 74 **דערבי סטריט** וואו איהר קענט צו יעדער צייט קריגען פרישע שפייז פון כל המינים און אלע דעליקאטעסען. ביי מיר קריגט איהר אויך א רום צום שלאפען און צום אפרוהען. **יעקב וואלדמאן**

א נייער בעזים קעהרט שעהן.

א ניי ערעפענטע דעליקאטעסען סטאר אין 592 **סעלקירק עווניו,** קאר. מעקגרעגאר סטריט. סטריקטלי כשר. אויך א לאנדזש קאנטר. אלעס פריש און בעסטע קוואליטעט. קומט זיך איבערצייגען. **פעדים און קארפ**

צו פערדענטען

א הויז פון 3 רומס, א קיטשען און א סטייבעל פאר א פאר פערד.

אנפרעגען ביי

ס. הערמאן, 594 פלארא עווניו

שיפסקארטען ווערען אַלץ בילינער.

פון אנטווערפען נאך וויניפעג	$49.50
פון ליבוי נאך וויניפעג	$53.50
פון קראקוי נאך וויניפעג	$55.90

געלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

פייער אינשורענס, ריעל עסטייט און געזעצליכע פאפיערען.

FENSON & SCHILLER

שיפסקארטען און ריעל עסטייט אפיס

854 Main Street Phone St. John 162.

זלמן זאסלאווסקי'ס אַפּ טו דייט שוה סטאָר
אין 577 סעלקירק עווענו

איך האב ערעפענט א שוה סטאר מיט א גאנץ נייעם סטאק בוטס און שוהס. די ווארע איז די בעסטע און די פרייזען די מעסינסטע, אזוי אז עס וועט זיך לוינען יעדען צו פאהרען אין 577 סעלקירק עווניו צו קויפען שיך איידער אין אירגענד אנדערען פלאץ

כאַפּט אַריין אַ מציאה.

יעצט האבען פייפערהענגערס די בעסטע געלעגענהייט צו קריגען אלערליי וואהלפייפער צו זעהר א בילינער פרייז. אין מיין סטאק וואהלפייפער געפינען זיך די שעהנסטע דיזיינס. קומט און זעהט און איבערצייגט אייך. אויך אלערליי פארב, גלאז און אלעס וואס פאדערט זיך צו פייפערהענגינג און פארבען.

M. Donner & Co. 847½ Main Street

קאָרד האָלץ

גרינער און טרוקען געשניטענער פאפלאר

צוויי קאָרדס $10.50

The Empire Sash & Door Co., Ltd.
Henry avenue, East. Phone Main 2510

דזשענעראל סטאר צו פערקויפען.

אן אויסערגעוועהנליכע געלעגענהייט פאר אימיצען וואס וויל אריינגעהן אין פראפיט ברענגענדע ביזנעס נעבען וויניפעג. דאס איז א גוטע געלעגענהייט. מיר אפערען צו פערקויפען א דזשענעראל סטאר ניט ווייט פון וויניפעג. לייזונג העכער $20.000 א יאהר. גרויסע פראפיטען. קעש אדער טרייד. קיין קרעדיט ווערט ניט געגעבען. די סטאר האט סטאק אין אן ערך פון $4.000 די אורזאכע פון פערקויפען איז, ווייל דער אייגענטהימער ווערט צו אלט צו בלייבען אין דער קאנטרי.

נאך פולע איינצעלהייטען זיך אנפרעגען ביי די

דאמיניאן טיקעט אפיס 703 מיין סטריט.

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער-קאַסעס **און קעש רעדזשיסטערס**

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערצייגען.

50 Princess St. Winnipeg, Man.

וואָס מר. סקאַליטער וויל אויפטהאָן פאַר דער נאָרד ענד.

די פלאטפארמע פון דעם אידישען קאנדידאט פאר אלדערמאן איז ווערט אז יעדער איד זאל אויפמערקזאם איבערלעזען און גוט אין אכט נעהמען אום צו זעהן אז קיין איינער ביז איצט האט ניט געפאדערט פאר דער נארד ענד דאס, וואס עס וועט פאדערען דער אידישער אלדערמען, די פלאטפארמע ענטהאלט פאלגענדע פאדערונגען:

1. 2 סאבוויי'עס פאר דער נארד ענד.
2. מעהר פאטרול פאליס פאר פראטעקשאן אין דער נארד ענד.
3. סאניטארע אבוואַרטונג רומס מיט וואטערקלאזעטס היטינג ביי עלעקטריק
4. בעסערע בעקוועמליכקייטען אין די קארס וואס לויפען אין נארד ענד.
5. אידישע אינספעקטארס פון „וואטער ווארקס בראנטש" מיט וועמען די אידען זאלען זיך קענען צוזאמענריידען
6. פרי דיספענסעריס אין נארד ענד.
7. פאבליק לייברעריס.
8. די זעלבע עלעקטרישע בעלייכטונג וואס אין דער סאוט, צו וואס מיר זיינען בערעכטיגט ווייל מיר צאהלען טעקסעס גלייך מיט אלעמען.
9. סיוערס און טריינידזש ביז מעקפילעפס.
10. דאבעל טרעקס און אשפאלט וועגען אין מעקגרעגאר און בענערמאן.
11. די שטאדט זאל ניט פערקויפען צו ספעקולאנטען די הייזער פון די וואס האבען ניט געקענט בעצאהלען קיין טעקסעס, נאר זיי האלטען אויף א געוויסען פראצענט ביז די ארימע וועלען זיי צוריק אויסקויפען.
12. דער איצטיגער עקזיבישאן זאל בלייבען פאר א פארק און אטלעטיק גראונד.

און פיעלע אנדערע פאדערונגען.

נעקסטען מאנטאג אב. ווערט אין קווינס האל אבגעהאלטען א מאסמיטינג וואו עס וועלען רעדען לאיער מאקס פינקעלשטיין, לאיער י. ר. לעווינסאן, לאיער מאקס שטיינקאפ, עקס אלדערמאן מ. פינקעלשטיין, מר. בן צימערמאן און אויך דער קאנדידאט מר. א. סקאליטער און פיעלע אנדערע בעקאנטע רעדנער.

קומט אין מאסען הערען וואס דער אידישער קאנדידאט פאר אלדערמען האט אייך וואס צו זאגען!

פאר אינפארמיישאנס זיך ווענדען אין לאסאל בלאק 811 מיין סט. אדער טעלעפאנירט אב: סט. דזשאן 2378 און מיין 3415

און אפיעל צו די וועהלער

דינסטאג אבענד האט מר. דיקען פאלגענדעס געלאזט וויסען: איך האב אנגענומען דאס קאנדידאטור פון מעיאר אויף'ן פערלאנג פון די בירגער וואס האבען עס דורכאויס פערלאנגט פון מיר. בירגער וואס זיינען אונצופריעדען מיט די עקזיסטירענדע קאנדידאטען, הויפטזעכליך צו זעהר וויכטיגע פראגען ווי למשל וואסער סופליי. די קאמיטע פון 1907 פון וועלכע איך בין געווען מעמבער האט פערשטאנען די נויטיגקייט דורכציפיהרען א סופליי פאר ריינע און זאפטע וואסער, ניט קוקענדיג דערויף וואס מר. הארווי, אויך א מעמבער פון יענער קאמיטע, האט אויך אינדאסירט דיזען רעפארט, איז געווען אין קאנסול און בארד אף קאנטראל, דאך איז ביז איצט גאר ניט געטהאן געווארען דערין.

איך שטעה פאר באלדיגע אונטערזוכונג פון דיזער פראגע, דורך פראקטישע מענשען און זאל געסעטעלט ווערען דורך אן אלגעמיינעם וואוט. איך בין דערפאר אז עס זאל דורכגעפיהרט ווערען א דעפארטמענט פון פאבליק ארבייט אונטער דער אויפזיכט פון א פראקטישען מאן. איך בין ביי דער מיינונג אז די בארד אף קאנטראל פון יעדען דעפארטמענט זאל בעשטעהן פון עקספערטען און יעדער זאל זיין פעראנטווארטליך פאר זיין דעפארטמענט. איך בין ביי דער מיינונג אז די העלטה און בילדינג דעפארטמענט זאל פערגרעסערט ווערען און א ריכטיגע בילדינג ביילאו זאל דורכגעפיהרט ווערען און אויך א בעסערע אויפזיכט אויף די הייזער וואס ווערען יעצט געבויעט, אום/ עס זאל פערמינדערט ווערען אין אונזער שטאדט די „סלאמס". איך גלויב אז מען דארף גוט אונטערשטיצען די האספיטעלער און אנדערע העלטה אינסטיטושאנס אום צו קענען בעקומען דארטען די ריכטיגע אויפפאסונג.

איך בין א סיוויל אינזשעניר און געהאט גרויס פראקטיק און קען זיין בעשעפטיגט ביי אזעלכע אונטערנעמונגען

ווען איך וועל עלעקטעד ווערען וועל איך מיט דער זעלבער ענערגיע און ביזנעס פרינציפען זיך אבגעבען צו די שטאדטישע ענינים ווי צו מיינע אייגענע ביזנעס.

אזוי ווי עס זיינען פאראן 40 טויזענד וואוטערס, איז עס פאר מיר ניט מעגליך אלעמען צו זעהן, דערום נעהמט אן דיזען בריעף אלס בקשה פאר אייער סופארט. און סופארטען מיך דארפען הויפטזעכליך די אידען, די מענשען וואס קומען אריבער און ווילען האבען בעשעפטיגונג און ווילען פערגרעסערען זייערע ביזנעס, ווייל מיין הויפט ארבייט וועל איך אבשטעלען בלויז אויף צו פערגרעסערען און צו פערשעהנערען די שטאדט און איך פערהאף אז א דאנק מיין מיה און ארבייט וועט זיך די פראספעריטי אין אונזער נייער שטאדט פערגרעסערען.

איך בין א פריינד צו אונזערע נייע און אריבערגעקומענע בירגער וועלכע העלפען פערגרעסערען די פראספעריטי און מיט וועמעס הילף און אינפלוענס איך דענק צו דורכפיהרען גרויסע רעפארמעס אין אונזער שטאדט.

מיט גרוס, גע'חתמ'עט ט. ר. דיקאן

אייער וואוט און אינפלוענס איז העפליכסט געלאדען פאר אלדערמען

מידווינטער

אלס מעמבער פאר בארד אף קאנטראל

דער מאן מיט פאלגענדען רעקארד: 10 יאהר סקוהל בארד אין עלמוואוד, 3 יאהר—קילדאנען קאנסול, 5 יאהר אלדערמען אין וויניפעג.

טהאמאס פעירבערן.

ווייל איך בין געבעטען געווארען פון פיעלע איינפלוסרייכע סיטיזענס פון ווארד 5 צו לאזען זיך נאמינירען אלס אלדערמען, האב איך געמוזט אננעהמען און בין יעצט אין פעלד אלס קאנדידאט פאר אלדערמען.

אלס אלטער איינוואהנער פון דעם ווארד 5 וויס איך זיינע בעדערפנישע און איך פערזיכער צו טהאן מיין בעסט פאר אייערע אינטערעסען. שוין 30 יאהר אז איך העלף ענטוויקלען דעם 5טען ווארד. נאך אין דער צייט ווען מען האט דורכגעשניטען דעם סאבוויי בין איך ארויס מיט א פראטעסט און האב אנגעוויזען אז מען נארט אב די איינוואהנער פון דער נארד ענד, מען גיט זיי ניט אזא סאבוויי וואס עס נויטיגט זיך. איך בין א שטארקער סופארטער פון סיטי לייטס. אלס איינוואינער פון ווארד 5, וועל איך נאטירליכערווייזע מוזען ארבייטען אין די אינטערעסען פון דעם זעלבען ווארד. אלס מאשיניסט האב איך נאך געארבייט אין אלד קאנטרי אלס אויפזעהער פון שטאדטישע וואסער לייטונג. דערום וויים איך די חסרונות פון אונזער יעצטיגער סיסטעם און וויים אויך מיט וואס מען קען דאס פערבעסערען. עס איז כדאי צו בעמערקען אז דזשאהן בארנס, דער ענגלישער מיניסטער איז מיין פערזענליכער פריינד און ווען ער איז דא געווען צוריק מיט עטליכע יאהר האט ער געהאט די זעלבע מיינונג וועגען דעם סאבוויי וואס איך.

שטימט פאר דעם אינדעפענדעט קאנדידאט

טהאמאס פעירבערן

אלס אלדערמען פון ווארד 5 פאר 1913

אייער וואוט און איינפלוס איז העפליכסט נעבעטען פאר קאנטראלער

דזש. ג. הארווי

אלס מעיאר פאר 1913

16 יאהר עקספיריענס אין סיטי קאנסול.

אינפארמאציאנען וועגען וואוטערס ליסט ווערט געגעבען מיט צופריעדענהייט אין דער מיין קאמיטע רום

507 Main St. Phone Main 1639

שטימט פאר דעם בעסטען מאן.

ט. ד. פערליי

איז א קאנדידאט פאר אלדערמען אין ווארד 5.

אלס ארבייטער אליין לויפט ער צו פערטהיידיגען די אינטערעסען פון די ארבייטער. אויב איהר ווילט האבען אן עכט פראגרעסיווען פארשטעהער אין שטאדט קאנסול, שטימט פאר איהם.

א גרויסארטיגער

חנוכה פעסט און קאָנצערט

ווערט פעראנשטאלט פון די ציוניסטישע פעראיינען פון וויניפעג אויף

זונטאג דעם 8טען דעצ.

אום 7.30 אוהר אבענד

אין קווינס האָלל.

פאלגענדע קרעפטען וועלען זיך בעטהייליגען אין דיזען אבענד:

חנוכה ליכט בענשען ביי רעוו. כשדן.

רעדעס ביי:

הרב י. י. כהנאוויטש, ש. פרענקעל (העבראיש), ה. י. ווילדער (ענגליש). ד. איזראילעוויטש פון די מזרחים, ישראל ראזען פון די צעירי ציון.

דעקלאמאציאנען ביי מיסס יהודית אסאוווסקי.

סאננס ביי מיס שטערנבערג.

מיוזיק ביים בעריהמטען פראפעסאר ברוידע — פיאנא.

ביים יונגען אידישען קינסטלער סאלאמאן בריל — וויאלין.

ביי דער טאלאנטפאלער מיס ליזי לעכטציער — פיאנא.

ביי מר. פרענק רעדליש פון דעם ראיעל אלכסנדר ארקעסטער — וויאלאנטשעלא.

טשערמאן א. אסאוווסקי.

איינצעלהייטען אין די פראגראמס.

קומט אין מאסען און אין צייט.

איינטריט ביי קאלעקשאן.

די לײדיס איד סאָסייטי

פעראנשטאלטעט

אַ טשאַריטי באָל

אום חנוכה, דינסטאג אבענד, דעם 10טען דעצעמבער

אין מיניוקס האָל.

דער בעסטער ארקעסטער וואס איהר האט ווענס געהערט איז אנגעשטעלט געווארען צו דעם באל.

פעלעס טהעאטער.

סעלקירק עוועניו

צו דער ערעפנונג וועלען געזעהען ווערען פאלגענדע בילדער

1) „פראם פייער מען טו ענדזשעניר"

א פראכטפאל שעה'ע ריילראוד געשיכטע.

2) „דהי ווהייט מען באירדן"

דאס איז א שעהנעס בילד וואס שטעלט פאר די טראבעלס מיט די אינדיאנער אין דער וועסט.

און אנדערע 2 פראכטפאלע בילדער

סאננס ביי מיס דייהטאן.

אונזער ספעציאליטעט צו פערריכטען זייגערס, גראמאפאנס און אלערליי דזשולערי.

Breger & Yamrom

810 Main Street

דאס ריכטיגע פלאץ וואו מען וועט אייך בעהאנדלען ערענטליך.

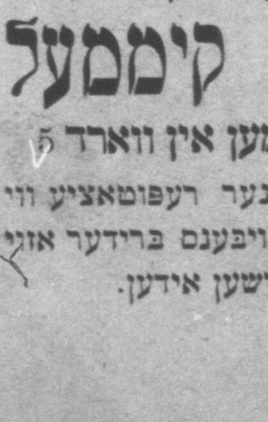

געהט ניט נאקעט!

פאר נייע ארבייט, אזוי אויך פרעססינג און רעפיירינג מענער און ליידיס סוטסס, פאַקאוטס א. ד. ג.

י. קאהען

518 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 676.

261—

אייער סופארט און איינפלוס איז געלאדען אבצוגעבען פאר אייער בעקאנטען

דזש. ג. קיממעל

אלס אלדערמען אין ווארד 5

א מאן מיט א ריינער רעפוטאציע ווי צווישען זיינע גלויבענס ברידער אזוי אויך צווישען אידען.

שיקט אונז אייערע פארס, פעל און פעלצען.

מיר

ווילען אייערע שיפמענטס.
האבען נים קיין טראוולערס. אלע ביזנעס ווערען געטהאן דירעקט מיט אייך.
בעצאהלען אלעס עקספרעס און פרייט עקספענסעס.
צאהלען דעם זעלבען טאג וואס דער שיפמענט קומט אן.
האנדלען אויך מיט פעל. סיניקא רוט א. ד. ג.
ווילען אייך שיקען פריי פרייז ליסט ,,סי" מיט טענס.
ראטהען אייך צו שרייבען היינט.

PIERCE FUR Co. Ltd. King & Alexander Streets, Winnipeg, Man.

Over Land House Furnishing Coy.

קארנער מיין און אלעקסאנדער עוועניו.

וואַרע פון בעסטע קוואליטעט פערקויפען מיר אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

זעהט זיך מיט אונז בעפאר איהר קויפט. —269

אווער לענד האַוז פארנישינג קאמפאני.

וויכטיג.

דער ווינטער קומט אָן.
די זיכערע און גוט בעקאנטע

פאַר מאַנופעקטשורערס **ריטשבאַרט, קאַלמאַן און קאָ.**

זיינען יעצט פערטיג מיט א גרויסען סטאק וואס ענטהאלט אלעס אין פוטער און פעל צו די הויפט מעסיגע פרייזען. פוטער געמאכט צו ארדער און איבערגעארבייט אין א קורצע צייט. דער סטייל און די ארבייט זיינען איבערראשענד. קומט און איבערציינט זיך. (128

290—288 וויליאַם עוועניו — פהאָן גערדי 416

נארד ענדער אט זיינען מיר מיט גרויסע רעדוקשאנס אין די פרייזען פון **שיך פעררינטען**

גענעהט אדער אויף פלעקליך | מענער פאַדמיאַטקעס און אַבזאַצען — — — 1 דאלאר
ליידיס פאַדמיאַטקעס און אַבזאַצען — — — 75 סענט.

נור די בעסטע נומער 1 אוק לעדער ווערט גענוצט. 127

Goodyear System Shoe Repairing Co.

978 מיין סטריט — פהאן סט. דזשאהן 2412

ברענטשעס: 272 הארגריוו סטריט און 565 פארטידזש עוועניו

THE EUCLID STUDIO

האוועלט און ריטשארדסאן. קאר. מיין און יוקליד.

ספעשעל פאר קריסטמעס.

די סטודיא איז אפען ביז 9 אוהר אבענד ביז ווייטערדיגע נאטיס.

רעגולאר $8.00 פהאטאס פאר	$5.00
רעגולאר 5x7 $7.00 פהאטאס פאר	$5.00
רעגולאר $4.00 פהאטאס פאר	$3.00

א 20x16 פערגרעסערטע בילד וועט געגעבען ווערען פריי צו יעדען 8 דאלארדיגען ארדער. 85

D.E. ADAMS COAL COMPANY LIMITED WINNIPEG MANITOBA — HEAD OFFICE PHONES GARRY 740 & 741

יארדס אין אלע טהיילען פון שטאדט. העד אפיס 224 בענעטאין.

,,קאלומביא"

א אינסטרומענט וואס גיט אייך דאס ,,לעבעדיגע קול פונ'ם ארטיסט", דעם טאן וואס איז ניט פערגלייכבאר.

דאס איז דער ערשטער און איינציגער גראמאפאן אהן א הארן מיט קאסטיק טאן רעדלעך, צווייענדיגער ספרינג מאטאר, טאן קאנטראל שאטערס און אנדערע אימפרואוומענטס.

די לייטעס מאדעל עקליפס **$36.00**

דער פרייז, אריינרעכנענדיג $8 רעקארדס (16 סעלעקשאנס), וועלכע איהר וועט אויסקלייבען. $5 איינצאהלען און $4 א מאנאט

מיר האבען קלענערע סטיילס מיט איין ספרינג מאטאר פאר $20.00

מיר בעטען אייך נור צו פערגלייכען איידער איהר קויפט. ספעציעל דעם טאן, מאטאר, טאז ווענטלעך און קאבינעט.

זייט זיכער אז דאס איז א ,,קאלומביא" מיט 2 ספרינג מאטארס

10 אינטש טישעל, טאפערינג טאן הענטעל און לייטעס וואטש קייס רעפראדוסער. בעוואונדערענדער טאן און וואליו. גרינג און מאסיוו, די טהיילען שאקלען זיך נים.

באלדער אנדערע זאכען פאר 20, 29, 35, 58, 65, $80 א. ז. וו. גרינגע צאהלונגען קאלומביא רעקארדס. אבסאלוט די בעסטע רעפראדוקשאן, די שטארקסטע, וועלען שפיעלען אויף יעדער מאשין, נעהמט נים קיין אנדערע, 30,000 רעקארדס אכע מאל אין סטאק, דאבל רעקארדס פון 2 בעזונדערע סילעקשאנס 85 סענט.

מיר האבען אידישע רעקארדס, שיקט נאך א ספעשיל ליסט.

איהר וואלט בעדארפט הערן קארוסא, באנטשי, נארדיקא, טעטראזיני, נעלסאן מעלבא, אין גרענד אפערא. הערי לאדער, קאלאנס און הארלאן, אדא דזשאהנס אין קאמישע שטיקער. קובעליק, מישא עלמאן, שאַרווענקא, האפמאן אין אינסטרומענטאלע שטיקער און פיעלע אנדערע ארטיסטען פון קאלומביא גראמאפאן.

מיר גיבען די ,,עקליפס" און אנדערע קאלומביא גראמאפאנס פאר קעש אדער גרינגע אויסצאהלונגען. אונזער אילוסטרירטען מאשין קאטאלאג שיקען מיר פריי.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטידזש, וויניפעג. נעבען פעירוועטהערס. פהאן מיין 1002

דעם ,,איד" איז צו בעקומען אין פיפעלס בוק סטאָר

The Walker Canada's Finest Theatre

יעצט און שבת מאט. ווערט געשפילט מעטערלינק'ס פראכטפאלע פאנטאזיע

,,דהי בלו בוירד"

פינקטליך געשפיעלט ווי אין נויארק, מאנטרעאל, טאראנטא און שיקאגא.
א קאמפאני פון 100
אב. $2 — 25 ס. ,, מאט. $1,50 — 25 ס.

די גאנצע נעקסטע וואך מאטינע טעגליך אויסער מאנטאג

קינעמאַקאָלאָר

מאווינג פיקטשורס אין נאטוראלע קאלירען מיט סצענעס פון קאנסטאנטינאפאל, דהי דורבאר, גויניפעג און אנדערע אינטערעסאנטעס.

די וואך פון 16טען דעצעמבער

דהי דזשאוועניל באסטאניאנס

אין א מיוזיקאל קאמעדי, אפערא און אפערעטאס.

WINNIPEG THEATRE

די היים פון די פראמינענטע שוישפילער

היינטיגע וואך ווערט געשפיעלט

,,דהי ווהייט סיסטער".

אבענד פרייזען פון 15 ס. ביז 75 סענט. מאטינעס: דינסטאג, דאנערשטאג און שבת, בעסטער סיט 25 סענט

נעקסטע וואך וועט געשפיעלט ווערען

די בעטשלערס האנימון

Empress PORTAGE AVE. EAST — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE — WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג דעצעמבער 9, 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב. א דאלאר שאו פאר 10 ביז 35 סענט

דזשיימס קארבעט

אין אן אויסגעצייכענטען מאנאלאג, דער צעהלענדיג פאר'ן פובליקום זיינע אייגענע אינטערעסאנטע ערפאהרונגען.

מעניגג טווינס
די אקראבאטיק דענסינג מיידלעך

טשארלס דע לאנד
מערי, קער ענד קאמפ. אין דעם מערי פארס ,,דהי פייער עסקייפ".

לוסיל סאוואי ,,דהי סינגינג ווענוס"

סענסאציאנעלע אטלעטס פעטי בראס.
די איינציגע גימנאסטיקער וואס געהען אפסטערז אויף זייערע קעפ

עמפרעס קאפ, שעהנע בילדער.
עמפרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

דאָס לאַנד פון שטערן.

היינט און דאנערשטאג
א גרויסע וועסטערנע דראמא

,,הים סקוואו"

אין צוויי רילס.
שוידערהאפט און סענסאציאנעל זיינען די מלחמה סצענעס.

STARLAND

Columbia Theatre

מיין סטריט, נעבען לאגאן.

פיינסטע קלאס פהאָטאָ פלעים.

פראכטפאלע מיוזיק

ביי 7 אינסטרומענטאליסטען.

אפען פון 11 פריה ביז 11 אבענד.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.
שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פלאץ
פראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

ענדליך איז די צייט געקומען.

אין דער

גרענד קלאָדינג קאמפ.

800 מיין סטריט.

האט זיך שוין ערעפענט

דער ריעזיגער ווהייט אַול סייל

וועלכער איז ארגאנזירט ביי מרס. האפמאן און מרס. כץ.

אין דיעזען סייל וועט אויספערקויפט ווערען א סטאק פון 40 טויזענד דאל. צו 50 פראצענט פונם דאלאר.

דער סטאק ענטהאלט מענס קלאדינג, ווי אויך דזשענטס פארנישינגס, מענס און ליידיס סוטס. שוהס ווי אויך מענס און דזשענטס פאַר ליין און פאַר קויטס

וואטשט אונזערע הענדבילס וועלכע וועלען אייך געבען איינינע פרייזען, וועלכע זיינען מעגליך געוועזען אויסצורעכענען פון אונזערע בארגיינס.

אונזערע ווינדאוס וועלען זיין אפען און גערדרעסט מיט די בארגיינס אין צייט פון סייל, אום איהר זאלט זיך קענען איבערצייגען, אז דאס איז ניט קיין בלאף סייל ווי אנדערע מאכען אום צו פערנארען דעם עולם. יעדער וואס וועט קויפען און ניט זיין צופריעדען וועט קריגען זיין געלד צוריק.

געדענקט אז דער סייל האט זיך אנגעפאנגען דינסטאג דעם 3טען דעצעמבער אום 8 אוהר פריה.

געדענקט אויך אונזער אדרעס 800 מיין סט.

The Grand Clothing Co.

WHEIT OWL SALE

800 Main St.

קינגסדייל

אן עטרעקטיוו בראנדאן סאבדיוויזשאן נאהענט צום יעצטיגען אויפגעבויטען דיסטריקט און דירעקט אין דער ליין מיט דער שטאדטישער וואוקס.

פרינצעסין פאטרישיא דענקט אז בראנדאן איז די שעהנסטע שטאדט אין וועסטערן קענעדע.

ווען דער דיוק און קאנאט מיט זיין פארטי זיינען דורכגעפאהרען איבער די סטריטס פון בראנדאן אין אן אטאמאביל בעת זייער לעצטען וויזיט, האט מר. דעניסאן, פון דעניסאן בראס. וועלכע האט געפיהרט דעם אוטאמאביל געהערט ווי פרינצעסין פאטרישא האט זיך אויסגעדריקט: "דאס איז די שעהנסטע שטאדט וואס מיר האבען געזעהען אין וועסטערן קענעדע, און ווי פראכטפאל עס מוז אויסזעהען ווען די בוימער זיינען בעדעקט מיט בלעטער" די וואס האבען ניט געזעהען בראנדאן, וועלען בעסער פערשטעהן די בעוואונדערונג פון דער פרינצעסין, ווען זיי וועלען וויסען אז די שטאדט איז געבויט אויף א פראכטפאלער הויכקייט, געבען אסיניבאין ריווער. די ביזנעס גאסען זיינען געפייווט ריין. די רעזידענץ גאסען מיט בוימער. קינגסדייל איז נעבען שטאדט. **קינגסדייל** אלס אינוועסטמענט איז גוט. אין משך פון די לעצטע צוויי מאנאט האט די קאמפאני פערקויפט פראפערטי פון וועסט האלם סאבדיוויזשאן אין ווערטה פון 55 טויזענד דאל. יעצט קויפט ווייל איהר קענט זיך פערזיכערען מיט 30 פוסיגע לאטס, אין פראכטפאלען געגענד פאר $125 ביז $175 יעצט קויפט איידער די ספעקולייטארס פערכאפען אלעס.

טעלעגראפירט אויף אונזער רעכענונג אדער טעלעפאנירט מיין 1117 בראנדאן דעפארטמענט.

International Securities Company, Ltd.

S. S. Cohen, Sales Manager. 840 Somerset Bldg. Winnipeg.

1001 Dominion Trust Bldg. Vancouver. 205 Kent Bldg. Toronto. Western Trust Bldg. Regina. 30 Mackenzie Bldg. Brandon. Yorkshire Bldg. Montreal. 137 20th Street East. Saskatoon. Dearborn Bldg. St. John. 1321 First St. W. Calgary. 1324 Douglas St. Victoria. Hope Bldg., Sparks St. Ottawa. Benson Bldg. Edmonton

גאלדשטיין'ס

גרענד קריסטמעס סייל

אנגעפאנגען פון מאנטאג, 2טען דעצעמבער פאר 15 טעג.

פוטערווארג פאר פרויען, מענער און קינדער צו דער בילינגסטער פרייז. אלערליי מענער סוטס און מענס פארנישינג ווערט אויספערקויפט בילינ. איהר טארט ניט דורכלאזען דיזע געלעגענהייט פון דיזען גרויסען סייל. ל. גאלדשטיין'ס סטאר איז די פאפולערסטע קלאדינג און דזשענטס פארנישינג ביזנעס אין דער נארד ענד. יעצט מאכענדיג דעם ריעזיגען סייל וועט איהר זיך וואונדערען ווען איהר וועט בעזוכען דעם סייל און זעהן די פרייזען. קומט און איבערציינט זיך אין

842 מיין סטריט, קארנער דאָפרין